

UNIVERSUL LITERAR

ȚARANI, desen de ISER

An. XLII, Nr. 15.
11 Aprilie 1926.

Lei 5.

Cina cea de Taină

Băteai domol... și norii silnici cerceau zadarnic să te-ascundă
Când Ți-am deschis, în noaptea cea, cămara-mi sufletei scundă.

De cum intrai, târând lumina de lungă-Ți haină aninată,
Chilerul mi-a părut mai muced, poiata mai întunecată,

Și'n duhnitorul întuneric, pândind prin colțuri înfoiat,
Eu însu-mi n'aveam loc, bicisnic, ci stam pe brânci și 'ncovoiat.

Dar ridicai din tindă mâna ușor spre-a binecuvântă
Și iată, se bolti tavanul nălțându-se de-asupra Ta..

Te-am cunoscut, deși veniseși un tainic oaspe nechemat
Și-am priceput că Ți-este sete și încă Doamne n'ai cinat:

„M'am abătut să fac la tine, de'ngădui, Cina cea de taină.
Chivernisește pentru Paște și pune-ți grabnic altă haină,

Adună rudele și soții, cu slugile la sărbătoare
Și toarnă apă caldă'n vase să-i spăl frățește pe picioare“..

— Stăpâne, Ți-am răspuns, și glasul în gât mi se făcuse ghem,
In tot pământul n'am pe nimeni să vie — atuncia când îl chem.

Sărac și fără de prieteni, mă ocolesc de mult drumeții
Căci n'am n'ci azimă, nici sare pe masa goală a vieții.

Privește, ca'n pustietate-i...; doar eu în fața Ta mă scol
Și n'am o dramură de pâine să-Ți pun înainte pe pri tol..

„Atunci spre inima-mi crescută purtându-Ți slobod brațul drept,
Ca dintr-o lacră ne'ncuiată mi-ai scos-o repede din piept,

Ai rupt-o, lesne, ca pe-o roadă ce, coaptă, spânzură pe
Și n'am simțit nici o durere, așa de bucurios eram, ram

Apoi, frângând-o 'n bucățele, cum nu aveam de cină soți,
M-ai dus, tăcut, la o răscruce și-am împărțit-o 'n zori la toți...

V. VOICULESCU

INVIERE

Te-au zămislit atâtea patimi, sbucium și ghece
Și leagănul l-ai împărțit cu mieii'n rând —
De-aceea-ai fost, pe semne-atât de blând,
Atât de 'ndurător, Nazarinene!

De-aceea Te-au căutat în locuri sterpe-atâția cărturari,
Nu Te-au găsit în adâncimile scripturei, fariseii
— Isus, care-a copilărit cu miei
Sfârșește'n mijlocul a doi tâlhari. —

Eu nu Te caut Isuse'n cer, ci coborât pe lut.
Sângele Tău e'n măcieșii plini de spini pe ruguri —
E semn, că din aceea iarbă fragedă cu miei
Pasc iezi cu cornișele în muguri.

Ci Tu rămâi aici — Tu cu durerea printre noi,
Printre cei morți și printre vii
— Cum ai putea să fii, în cer — noi frânți și goi? —
Și totuși Te înalți în svon de clopot când învi.

Când se'mpreună fum de tămâie cu parfum de flori,
Când ochii noștri sunt înlăcrimați de-atâta soare,
Diu mugurii plesniți ai firei — doar Isus învie
Isus, cel răstignit pe două crengi de măr în floare.

C. I. ȘICLOVANU

A doua inviere, în port

Am coborit vadul cu nădejdea să regă-
sesc imaginile de altădată. Circulara mi-
nistrului de interne n'a sosit încă și Sfin-
tele Paști se țin de stilul nou. Însă stilul
nou cade în iarnă și în portul cariat de
vreme, de „ocupafie” (!) și de politică va-
mală, bate crivățul dinspre steele Rusiei
și întărită apa Dunării, ca în prezua în-
ghefului. Grăbesc pasul printre liniile fe-
rate și mă apropii de debarcaderul ofi-
cial. Câțiva hamali în zdrențe de sărbă-
toare, vântură un grâu posomorât. Mă'n-
treabă de oră. E ceasul invidiei de-a doua
La ora asta Maria Magdalena văzuse în-
gerii în alb, pe locul unde fusese îngropat
Mântuitorul și după ce i-a fost vorbit, ple-
case să vestească ucenicilor ce aveau să-
vadă și ei, în seara aceleiași zile, întâia
care vine după Sabat.

Astăzi însă, din giulgiurile vântului sbu-
ciumat peste cheul pustiu nu s'arată Mân-
tuitorul și hamalii, bărboși, peticiși și a-
duși de spate, cu ochii tulburi de grâu
prăfuit n'au să-l vadă, coborind între e
cu făptura-i puțină și cu ochii triști. Din
deal, dela bisericile luminate, nu se desfă-
șoară, ca'n alți ani, preșuri de sonoritate
plăpândă și pacificatoare. E-un vuet de
cateractă impropriu visului și arătărilor
Și doar venisem, Ivorya, să te preumbli
de-alungul malului de piatră, așa ca'n alți
ani la ora asta de calmă pustietate, în pa-
șiștea insorită a portului.

Dar vântul, dar frigul și toată dușmă-
nia acestor furii deslănțuite printre fes-
toanele de fier ale punților, mă alungă
Dezamăgit reurc vadul. Nu ești supărat
pe mine? Te simt sgribulită în inima-mi
și neincrezătoare. Dar te asigur era cu to-
tul altfel altădată. Să ne desmorțim pu-
țin, în căldura din odae și să spicuim
o pagină din acelea pe care ni le-a inter-
zis stilul nou.

M'asez pe o bintă înfierbântată de soare
cu picioarele rezemate de lanțul de fier. C
vrabie grăsună se leagănă pe-un odgon
indecis. Un fluture mirat, hârtie și pole-
fragil, nu-și află locul. Un fir de funige
aproape imaterial se silește, să lege c
odgon teribil masivul bastiment, de chei
Din târg se aud clopoțele pentru a dou
inviere. Se citesc evangheliile în felurite
limbi ca într'o internațională. Bucegii, T
limahos, Villareal, Shanghai Maru și-a
aninat tricolorurile tuturor pavilioanelo
pe trapezul de funii al catartelor. De pe
ste tot o dulce confraternitate. Nici o bar
că nu spintecă, astăzi, Dunărea, pentr
câștig. Barcagii s'au îmbrăcat pentru du
lap și crâjmă. Doar vre-un proprietar c
dubă, din Ghecet, își cară toată plodă
înfolită de vitrină. Va face chef la nașul
vor dormi în târg. Copiii vor da câte-u
ou roșu, în loc de taxă, și se vor da
câștorii dogarului. Dânsul va bea până
ziua. Și-a doua zi se vor întoarce, mulțu
miși, cu toții.

Domnul agent dela pichetul pescării
din baltă vine cu duba statului să-și
doi nepoței. rigizi în haine marină, cu
farfurie de ouă roșii, într'o basma, pe ca
o țin de câte-un colț. La cârmă are un dr
pel tricolor. Oficiază pe indelete și așea
cu mare băgare de seamă ouăle și pe n
poței, în fundul lotcii. Vășlește cu elega
ță, ferindu-și manșetele. Când e pe la j
mătatea apei, o babă chioară, cu un c

INVIERE

ie sculase târziu, cu o neliniște în let care îl chinuia de un timp tot și mult, — fără să știe ce-i lipsește.

...fără era soare, cald, o dimineată de rîl strălucitoare, când învie natura, erzește câmpul și mugurii se deschid floare. De ce inima lui tînără era i obosită azi ca altă dată?

...liviu își îndreptă pașii spre redacția le lucra, distrat, fără să-și poată des- ta mintea dintr'o preocupare tristă, ă, care îl rodea ca un vierme ascuns cădăcina copacului.

...e trezi la realitate abia când găsi ușa acției încuiată.... A, da! Era Sâmbăta tilor. Uitase.

...legii lui, fiecare avusese un plan de irsie; patronul plecase la Sinaia: ă zile n'aveau nimic de lucru.

...l singur, n'avusese nici un plan. A as în Capitală. Și abia acum se în- a: ce o să facă în aceste două zile? amilia lui era departe, în nordul Ar- ului, și de mult se înstrăinase parcă ea. Deși uneori îl cuprindea duiosia nama lui de surori și frați, de copi- ă aceia depărtată, alintată de amin- gingașe, — nu se putea hotărî să ai întoarce în mediul acela îngust, de tot felul de preocupări mărunte, iar suferea cumplit de înstrăinarea sia.

...teratura îl ademenise, ca o sirenă, e aruncase în lumea ei ca într'o e cu mirajul speranței, să-și poată fericirea în frumusețea, în măreția ostei pentru ea.

...înțelegerea, banalitatea luptelor ru existență îi întunecau zarea lu- lor cerești.

...ră în cafenea, unde întâlne un prie- băiat vesel și bun.

...Ce faci, Liviu? Mi-e urît... Sunt bolnav. Prietenul inse de mână și îi pipăi pulsul.

...N'ai nimic... Ești hipocondru, neuc- nic. Poate, — dar și asta e o boală.

...Ce faci de sărbători? Iu dete din umeri. Mă plictisesc, dragă Mitică, gro-

...ână, aleargă, țipă, se văicărește, ar s'o ia și pe ea „măicuțică”. Și d-l a- vâslește nepăsător, impasibil ca luanul, stană de pială, din Baude-

...barcagiu neras, desculț, răcit, lipit uchea cheiului se îndură: „E d-l ghe, agentul, nu vezi? Așa se poartă rcagiu, azi?”

...mărăcinișuri și coroane uscate de purtând în nimburile lor, fantome elii înecate. Se frâng și se reconsti- n apa tremurată: catarguri, hornuri pele. Reflexul apei înșorite urcă ca ur de aur pe fierăria umbrită a melor. Nu mai trece nici o luntre. usul apei, în albia albastră a ceru- ainteață agale, majestuoase, escadre e cumuluși reflectați în apă.

...cocoș, pe șlepu înflorit, cântă de i ca'n evanghelie. Dar Petre nu mai ește și nu mai plânge. Mușcata dela ra cabinet, între perdelele albe, . Gospodina iese din bucătărie, cu ile pline. Un câine se bucură. In ca- e aude un acord de gitară. E căpi- lepu'ui, de bună seamă. Dar acordul ește. Incepe prânzul. Poftă bună. ind de pe bintă și-o iau alene, prin mo'com, pe vad, către casă.

PERPESSICIUS

Mitică îl privi cu interes, îl iubea cu instinctul omului simplu, cinstit cu admirație pentru superioritatea celui alt. Nici odată nu-l văzuse așa de palid. Fruntea lui largă, cu linii caracteristice, pe cari nu le au de cât frunțile cari ascund o minte creatoare, — părea ca de marmoră.

— Așa-i! Paștile dacă nu le petreci în familie, sunt plicticoase... Dar știi ce? Vino la mine. Să-ți arăt pe Aurelia mea.

Liviu auzise că prietenul lui se în- surase de mult și că nevasta lui era o femeie cum se cade, frumoasă și foar- te inteligentă. Primi invitarea.

Nu erau încă tramvaele electrice. Din cafeneaua Boulevard până în strada Va- selor prietenii trecură prin o mulțime de strade străambe întortocheate și rău pavate, dar pline de mișcare. Lumea se întorcea din piață cu târgueli: bărbați cu pachete, copii cu baloane și mingi colorate, bucătărese cu coșurile pline de ouă, verdețuri, salată și ridici mici, roșii; se înghesuiau pe trotuarele în- guste și se loveau de cei doi prieteni cari se țineau de braț.

Mitică Sârbu se uita la prietenul lui cu admirație: Ce înalt era și ce ținută nobilă avea! Era mândru că-l putea duce așa, să-l arate Aureliei. Ce bucu- rie o să aibă ea!

CONSTANȚA HODOȘ

Liviu impresionat de atmosfera de sărbătoare a căsuțelor spoite alb, cu mușcată și busuioc în ferestre, se gân- dea: oare era tot în Capitală, ori ca prin minune, în satul copilăriei lui din Ar- deal? De ani nu mai eșise din redac- ție, din cafenea, din manskara lui din calea Victoriei... Se opri în fața unei bi- sericuțe deschise și privi curios înlăun- tru. Mormântul lui Isus înconjurat de lumânări și flori, femeile cari plângeau, copiii palizi de emoție, bărbații gravi, îngenunchiați în jurul lui, îl pironiră locului. Ce tablou!... Mai trăește dar credința! Mai sunt oameni cari se în- chină și plâng de mila Martirului jertfit credinței?...

— Să intrăm?

Liviu se strânse de brațul prietenului său și o porni înainte.

Stele

Cum ne aplecăm pe livezi
Aripile nu ni le vezi,
Vezi numai, veghind prin arfari,
De foc, ochii noștri prea mari.
Strălîmpezi la trup și obraz,
Ca'n ape curate de iaz,
In noi e cerul întreg...
Dar oameni făcuți din pământ
Făptura nu ne-o înțeleg.
Făptura de rază și cânt...
Privighetoarea doar ea
De noi de știe ceva --
Și frații luminii mai mici
Pe care îi crezi licurici --
Și vântul prin frunză foșnind,
In nopțe foșnind...

ION PILLAT

— Eu credeam că s'a uitat de mult simbolul mântuirii. Că Paștile și Cră- ciunul, nu mai sunt decât pretexte pen- tru zile de petrecere și îmbuibare, — când colo în bisericuța aceasta....

— Ai văzut? Mai sunt, mai sunt, drept credincioși. Și e bine că sunt. Să se mai primenească rândurile celor degene- rați... Să o vezi pe nevasta mea, cum crede! Ce de cozonaci și ouă roșii a împărțit săracilor! Și Puia mică, cum întinde și ea mânușițele după ouă roșii!

— Ai și copil? întrebă mirat Liviu.
— Aproape de un an. Ce crezi tu, că noi oamenii de rând trăim ca voi, poe- ții? Noi căutăm fericierea mai pe a- proape, nu ne avântăm în nori după ea. Și zâmbi cu un fel de orgoliu, supără- tor pentru sensibilitatea poetului...

Sosiră în strada Vaselor.
Intr'o cameră spoită alb, cu scânduri noi pe jos, cu câteva mobile, tot noi, de brad alb, în fund, pe un pat învelit cu scoarță roșie, o femeie tînără își alăpta copilul. Liviu se opri sfios.

— Intră! îi zise Mitică. La noi nu-i cu marafeturi. Uite, Aurico, ți l-am ad- dus, în sfârșit! Liviu Mantu, poetul tău favorit.

Tânăra femeie se ridică, își acoperi sânul, își așeză fetița în leagăn și în- tinse mâna noului venit.

— Imi pare bine, îngână roșindu-se puțin.

— Nu știi cum te citește, cum îți taie poeziile, foiletoanele din ziar și le strânge colo în biblioteca ei! Uită-te a- cum la el, îl vezi? Ți l-am descris bine?... E tot așa de frumos, ca și scri- sul lui.

Ea se uită pătrunzător în ochii lui, pe când el o privea uimit. Pentru întâia oară i se spunea că o femeie prețuia scrisul lui. Ce femeie!

Văzuse el multe femei frumoase, ca artist se pătrunsese nu odată de farme- cul menit să desăvârșească viața unui om. Dar, Doamne, cine era **aceasta** aci, în fața lui? De ce îl privea așa? Și ce era magnetul acela în ochii ei căprii, nici mari, nici prea mici, dar atâta de limpezi și adânci, atâta de vorbitori și

Șarpele din scorbură

Cum dezrădăcinat de trăznet, stejarul—fără de îndemn—
își odihnea pe-o rână trunchiu 'mbuibat cu cuiburi de furnici,
în putrigaiul vechei scorburi, ca într'o peșteră de lemn,
un șarpe și-a târât pripasul și a rămas stăpân aici..

Dar nopțile, când luna 'nvoaltă cioplea din fiecare joardă
un ram de-argint sau ram de aur,—ieșind din scorbură, ca 'n vrajă
de-afăta foc bătrânul șarpe părea c'a început să ardă
și-o cingătoare poleită înlănțuia asprita coajă..

Și astfel au văzut minunea fărâșii 'ntârziată la moară,
și-asa venită într'o noapte mai mulți, și'n luna cea mai albă
pe trunchiul mort cu scoarța arsă, crezură urme de comoară
în șarpele bătut cu aur și fulgerări de veche salbă!

„Da'n zori, când noaptea din frunzișuri și de pe ramii de omăt
și-a adunat, ca 'n matecă, apa, și strânse unditele lunii,—
bogatul aur de pe șarpe, încet, se trase îndărăt,
și lângă scorbură vrăjită rămase zdreanța unei funii..

Cindoși atunci pe'nșelăciune, fărâșii rai, cu băta întoarsă
veninul capului de șarpe l-au sfărâmat, ca pe o nucă..
„Si-a fost, pe lângă trunchiul putred copii în pâlcuri săse ducă
și dând de-un leș uscat de șarpe, l-au sfărâmat de-o creangă arsă!..

Și vestejit de-alungul zilei, în toiul nopților cu lună
s'a preschimbă din nou în salbă, ca vin, acelaș ștreang verziu,—
și mulți l-or fi crezut comornic, și mulți l-or fi știut min ciună,
da'n scorbură nu știe nimeni că prind vedere puii lui!

RADU GYR

Amurg în primăvara satului*)

Florile primăverii se clatină spre soare
Ca niște candelă albe în care ard parfumuri.
Pârâiașele satului clipocesc pe albi de răcoare
Și cărăbușii orbi, cad pe spate din văduh pe drumuri.

Soarele s'a înghemuit pe deal, ca un ariciu cu aurite sulite.
Șosele albe în seară ca niște urme lăse de culbeci,
Copiii își toarnă în cap chiuind, praful călduț de pe ulițe,
Și fetele se 'ntorc dela lucru, mlădând trupuri tinere sub pestelci.

Dela cârciumă se urcă în brișcă, întârziat, un târgoveț.
O rândunică cu aripi moi se răstoarnă leuș în aer,
In fața unei porți a adormit într'o copae un copil cu părul bălău și creț
Și-o bătrână, îl leagănă cu piciorul, forcând borangie luminos de pe caer.

Invățătoarea sosită de curând în sat, a eșit în capot în pridvor
Cu mâini albe așează zambile într'un pahar pe policioară,
Și fără să-și întoarcă privirea spre colegul învățator,
Îi șoptește că'i dă voe să nu-i mai zică „domnișoară“.

TUDOR MUȘATESCU

*) Din volumul „Versuri“ ce va apăre.

tulburători în strălucirea lor ideală,
cum nu văzuse nici odată alți ochi de
femei?

O lume nouă i se desveli de odată din
zâmbetul ei gingaș, din vorbele ei pline
de duh, din mișcărilor ei grațioase, rit-
mice, ca undularea unei ape dulci care îl
ducea, fără putință de împotrăvire...

Mitică eși afară și-i spuse țatei Tina,
o mătușe săracă a lui, pe care o ținea
în casă, ajutor la gospodărie — că aveau
un mosafir la masă. Să frigă și puțină
carne, căci oamenii mai subțiri din oraș,
nici odată nu postesc. Bătrâna își făcu
cruce, dar se supuse.

Feița se deșteptă din somn și mamă
o prinse din nou în brațe.

— Ce fericit e așa, un copil! oftă
viu, privind cu drag la obrații buclă
ai micuței.

— Dacă fericirea stă în inconștiin-
da, copiii sunt fericiți. Nu-i chinue r
părerile de rău, nici dorul speranțe
neajunse...

Și iarăș se uită în ochii lui cu
virea ei plină de vrajă.

— De ce stați așa departe de lum
întrebă Liviu gândindu-se că de și
ea nu putea să-și găsească un med
potrivit felului ei de a fi, în mahalaua
ceasta mărginașă.

— Care lume? De doi ani de c
suntem căsătoriți, am schimbat pa
locuințe. Am stat în strada Sfinților
b-dul Elisabeta, în calea Victoriei,
nicăiri n'am găsit lumea... Atunci m
hotărât să stau aci, departe, și s'o c
în mine....

El o fixă stăruitor.

— Ai găsit-o?

Ea plecă ochii, apoi îi ridică cum
și sinceri.

— Da! Când am citit poezia d-
„Din lumea visurilor“.

— Ți-a plăcut?

— Nespuse de mult!

El făcu o mișcare, ca și când ar fi
să se arunce la picioarele ei, să-i să
fierbinte mâinile. Dar se stăpâni,
tind:

— Îți mulțumesc.

Apoi tăcură. Nu îndrăzniră să-și
zică nimic. Până ce veni Mitică să-
vite la masă.

La despărțire ea își uită mâna
mâna lui arzătoare, așa de mult,
parcă n'ar mai fi vrut să și-o ret
nici odată...

Mitică vesel, își îmbrățișă nevas

— Așa-i că nu ți-am spus gogoși!
băiat admirabil Liviu! Vați împriet
nu-i așa? Aveți cam acelaș caracte

Il petrecu pe Liviu până la colțul s
dei.

— Să știi că te aduc și mâine
facem Paștile împreună... Stai toată
la noi... Vii dimineața la tine acas
te iau, strigă voios în urma prieten
iubit.

Peste câteva luni Aurelia și Liviu
teau îmbrățișați în mansarda lui
calea Victoriei.

— Făcurăm oare un păcat de n
tat? întrebă ea, palidă de emoție.

El o strânse cu pasiune la piept.

— Nu, dragă. Păcat ar fi fost să
nuntăm la fericirea noastră lumino
așa de frumoasă! Pentru a nu
convenția, sau mulțumirea egoistă
unui singur om de rând. Dacă nu te
seam pe tine, isvorul inspirației
ar fi secăt, era la sfârșit. Pe când
o forță nouă nebănuită simt în suf
meu, creatoare de viață și lumină a
șir întreg de fericiri. Mii de oamen
sorbi lumina isvorită din puterea
sta, revărsată din taina ei miraculoa

Ea îi răspunse cu o sărutare.

— Înțelegi acum ce-i fericirea, iub
lumea noastră de visuri pe care ză
nic vor s'o nege oamenii neștiutor
ea?

— Nu va peri, câtă vreme va trăi
zia, cerul și stelele, șopti ea.

— Câtă vreme vor mai fi omeni
aprinde o candelă, să pună flor
mormântul lui Isus și să creadă în
sublimă a învierii Lui.

Făcu lumină, prinse o filă de l
și scrise pe ea titlul unui nou so
„Vecinic vom trăi!“

CONSTANȚA HOD

ROSTOGOLIREA

— Dramă în 4 acte —

(Fragment din actul II)

de PETRE CATUNARU

cena înfățișează o răspântie de m printr miriști și tarlale de porumb. Irapta un puț cu cumpănă lângă o ie. În stânga, la marginea tarlalei de imb o surlă de pândar. E noaptea; ce-e țintuit de stele).

NIȚA. — (cu mare efort) Du-te, e... mă prăpădesc.

SANDRU. — Hai să te așez colea în ă. (Il apucă de subțiori și-l duce întru). Stai culcat pe paele astea. Mă într'un suflet (cu îndușore). Ți-i firea măi tătică, barem de-o fi ceva, iori acasă pe căpătăiu. (Iese, încalecă și aleargă. Incet-încet tropotul caluse pierde. Câtăva vreme Ioniță răe singur. Din când în când se vaită bușit. Intră apoi Tudorache C'uraru oana).

DORACHE. — Să bem nițică apă fă ă. Peștele ăsta sărat îmi face o sete ă arde pe piept.

ANA. — Eu nu mai pot de picioare, tăm nițel jos să ne odihnim. (Scot beau și stau amândoi jos).

ANA. — O fi visând Leana că ve-

DORACHE. — (oftând) Păi sunt săptămâni de când am plecat.

ANA. — Măine două săptămâni.

DORACHE. — (cu amărăciune) Fă-n pe dracu la târg. Fă Ioană când omu noroc, n'are, (după puțin) eșiv nu sunt. Vreun prostănac care i știe să înnoade o afă... mă cunoști. rei, unii se pricopsesc de nu-i mai ve pielea și noi...

ANA. — Vai de păcatele noastre.

DORACHE. — gândeam să facem la rost de ceva parale. Vindeam vacă ă tot e bătrână și opream vițeaua, ăceam ce se putea și încropiam ceva fetei. Când văd acum că ne reem ca niște calici îmi vine... uite de craca aia. (după o pauză) Văre burtoșu ăla din tren, era măcelar. ăcea la târg la Slobozia după vite, vea chimirul doldora de bani.

ANA. — Și cum se mai îndopa cu fir'ar al dracului; îmi lăsa gura

DORACHE. — Ei, ce să faci, rabdă,

ANA. — Doamne iartă-mă mai zic prost e și omu cinstit. Azi... unde pune mâna.

DORACHE. — Taci fă din gură, nu ce nu se cade.

ANA. — Ei, vorbesc și eu. (după o Lasă mai bine așa cu einstea și cu a cum zici tu, să crape fierea în

DORACHE. — (după o pauză lungă)

Vorba ta are un înțeles. Da, trenoi să trăim. Da ca să furi, să te of și ușor? Eu n'am învățat meista. Ce crezi tu și aci trebuie di- Te duci la rumân să-i furi caii. em caii lui Grigoriță. Te duci a, vezi bine. Te simt căinii. Să le asvârli carne și-i astâmperi. Da oate doarme pe prispă și-ți zărește a care se strecoară pe lângă coșar... ce vorbești tu nevastă. Pe urmă ă-l lași pe Grigoriță sărac, innee omu.

ANA. — De ce nevoie să te duci la ă să-i iei din grajd. Li iei după Alții, Nici nu știi ai cui sunt.

DORACHE. — După câmp?... Așa-i. puțin) Da biletele?

ANA. — Ce bilete?

TUDORACHE. — Biletele cailor. Că dacă furi caii, îi furi să-i duci acasă?

IOANA. — Nu.

TUDORACHE. — Vezi bine. Pleci cu ei deadreptul la târg. Te duci să-i vinzi și dacă n'ai bilete.

IOANA. — Cum fac alții?

TUDORACHE. — Dracu să-i ia. Fac alte bilete; se unesc cu primaru. E daraveră fă... Nu, nu, ce vorbești tu, nu.

IOANA. — Da ce trebui numai de cât să pui mâna pe caii omului ca să fie nevoie de bilete. Apuci un vițel unde va la doseală, îl tai și-i vinzi carnea la târg.

TUDORACHE. — Așa-i.

IOANA. — Asta-i lesne.

TUDORACHE. — (după puțină gândire) Lesne. Zici tu că e lesne. Nu-i așa,

IOANA. — Eu zic că ești prost.

PETRE CATUNARU

TUDORACHE. — Prost. Da, oi fi și prost. Știi tu când îl tai că nu dă care-va peste tine? Și până la târg, sbori pe sus? Nu te întâlnește nimeni? Să zic: îl pui într'un sac, l'așezi în căruță și pleci. Pe drum iată un om cunoscut. El pe jos, tot spre târg. Incotro Tudorache? la târg. Și se asvârle la tine în căruță. Da ce ai aci măi Tudorache?... Nu, nu, e daraveră... Vrei să mă vezi pe mâna jandarmilor? Să se bucure dușmanii.

IOANA. — (se închină) Să ne ferească Dumnezeu.

TUDORACHE. — Vezi tu, și la hoție trebuie să ai noroc.

IOANA. — Așa e măi bărbate. Tot cu sărăcia trebuie să luptăm.

TUDORACHE. — De murit n'o să murim noi, să fim sănătoși. Acu, fetica aia, gându ăsta mă roade. N'avem nimic. Lisandru-i băiat așezat. Bătrânu o să închidă el ochii și toată starea... Hm... știi eu... dacă s'o vedea pricopsit...

IOANA. — Păi, ce crezi... d'ăia să silim. Când s'o vedea stăpân... Păi...

TUDORACHE. — Dacă o ține la ea...

IOANA. — Cine poate cunoaște gându omului!...

TUDORACHE. — Da ce să fie mogâldeața aia fă nevastă?

IOANA. — Ce mogâldeață?

TUDORACHE. — Uite colo în capu porumbului. I-hă și-a făcut nea Ioniță surlă, să-și păzească porumbu.

IOANA. — Să crezi. O fi acolo?

TUDORACHE. — D'apoi o fi.

IOANA. — Hai să plecăm Tudorache. să nu zică c'am venit să-i furăm porumbu.

TUDORACHE. — Așa zău, te mai face și de răs în sat, (se aude un vaet diu surlă).

IOANA. — Cine se vaită?

TUDORACHE. — Visează moșu; hai să plecăm. (Se aude iar un gemăt).

IOANA. — Ce Dumnezeu, aluia e rău.

TUDORACHE. — Păi, i-o fi. (Se îndreaptă către surlă). Mă nea Ioniță, d-ta ești?... Nea Ioniță și-e rău, ce-i cu d-ta? (Bolnavul bodogănește) Ce zici? Sunt eu, Tudorache C'uraru cu nevasta. Nu mă cunoști? Ce ai? (către nevastă). Fă Ioană e rău nea Ioniță, se prăpădește.

IOANA. — Vai de mine. Săracu. Păi ce să-i facem noi?

TUDORACHE. — Eu știu. Cum să-l luăm noi de aci? Bre, bre, ce om și Lisandru, să-l lase așa!

IOANA. — Ei Lisandru... pareă ascultă ăsta de cineva.

TUDORACHE. — (aplecându-se asupra lui) Măi nea Ioniță și-e rău tare? Nu poți să te scoli? Hai cu noi acasă. (Bolnavul bodogănește). E rău fă Ioană. Nu înțelegi nimic dela el. Scoate tu nițică apă să-l stropim.

IOANA. — E scoasă, nu băurăm noi adineauri. Trage-l afară să-l răcorim.

TUDORACHE. — Așa-i. (Il trage a-

Jocul copiilor

Fără poze, fără jucării,
În lumina Soarelui de-amează
Astăzi mă jucam între copii.

Cel mai mic cu țărână da în vânt,
Și râdea și nu voia să vază
Că și-o spulberă în păr și pe vestmânt.

Iar ceilalți, mereu mă întrebau
Despre lucruri ne'nțelese și'nțelese,
Și răspunsuri ei nu așteptau.

Și cu toți de-avalma'n joc și Soare
Numai zâmbete și fără să ne pese,
Viața ne părea o sărbătoare...

Dar veni un alt copil în joc
Cu soldați de tinichea strălucitoare,
Și cu poze și cu cărți din iarmaroc.

Și 'n mișcarea lui meșteșugită,
Înșirându-și jucăriile în Soare,
Aștepta mirare și ispită,

Și copiii toți s'au tulburat,
Iar cel mic a plâns să-i dea și lui.
Să se joace-așa de minunat...

Și în urmă jocul s'a sfârșit
Cu soldați sfârșiți — și nimarui
Nici un pic de bucurie dăruit...

G. TALAZ

*) Din volumul „Soare”, apărut de curând.

— Gerard de Nerval —

V I S E

FANTAZIE

Cântecul milei

Eu știu o tristă melodie și pentru ea aș da în dar
Intreaga muzică-a lui Weber, a lui Rossini și Mozart,
E-un cânt străvechiu, frumos dar jalnic, ce-i plin de dor și plin de plâns
El are doară pentru mine un farmec tainic și ascuns:

De câte ori l-ascult îmi pare căntineresc așa deodată
Cu două veacuri și mai bine, că domn mi-e Ludovic cel drept,
Și parcă văd în depărtare un verde deal pe care-l scaldă
Lumina galben-purpurie a soarelui ce-apune 'n cet

Și un castel de cărămidă cu muchile zidite'n piatră,
Și cu vitralii mari, pictate cu roșietice colori;
Mărește parcuri l-inconjoară, un râuleț în juru-i saltă
Și-i scaldă vechea temelie și cântă vesel printre flori.

În urmă văd, la o fereastră, la o fereastră 'naltă
O doamnă blondă, cu ochi negri apare'n vecile-i vestimente,
Pe care poate'ntr'altă viață eu am văzut-o vreodată,
Am cunoscut-o, și de-aceea de ea mereu mi-aduc aminte.

Trad. de OVIDIU PAPADIMA

fară. Incepe să se zărească puțin). Des-
fă-l tu Ioană la piept și freacă-l cu apă
rece. Stai c'aduc eu apă.

IOANA. — (cătând să-l desfacă la
piept). Da ce e chip, nu vezi cum și-a
zgăreit mâinele la piept.

TUDORACHE. — Dă-te la o parte.
(Se pleacă, îi desface pieptul și-l freacă.
Deodată însă se oprește. Se ridică. Către
Ioana misterios, cu emoție). Ioană are
banii la el. D'ăia și-a înleștat mâinele
la piept. Iși fine banii.

IOANA. — (îngrozită) Aoleoo Tudorache.

TUDORACHE. — (cercetându-l) Mă
nea Ioniță... (il sgâlțâie) nea Ioniță.

IOANA. — Ce face?

TUDORACHE. — Moare.

IOANA. — (cu înțeles) Tudorache...

TUDORACHE. — Hm !.. (pauză lungă).

IOANA. — Moare Tudorache?

TUDORACHE. — (nu răspunde, îl
cercetează).

IOANA. — Ce face?

TUDORACHE. — (nu răspunde, îl
cercetează).

IOANA. — Are banii la el? ce faci?..

TUDORACHE. — Nimic. Aștept.

IOANA. — Aoleoo Tudorache ce aș-
tepți? I-ai banii și hai să fugim.

TUDORACHE. — Îi luăm, fugim și
dacă nu moare repede și dă cineva
peste el. Poate mai are glas să ne spuie.

IOANA. — Ia uită-te, nu moare.

TUDORACHE. — Se canonește (după
puțin). Tremură carnea pe mine. Mi s'a
ridicat părul 'n cap. Mă trec nădușelile.

IOANA. — Eu sunt jumătate moartă.
De n'ar da cineva peste noi.

TUDORACHE. (speriat). I-auzi, par-
că vine cineva. (ascultă).

IOANA. — (ascultă) Nu. Ți s'a părut.
(După o pauză). Tudorache scăpăm de
sărăcie. O să avem ce-i da și fetii.

Sfârșește-o tu.

TUDORACHE. — Femeie ai înnebunit,
să omor omu!

IOANA. — Nu tot moare el.

TUDORACHE. — Păi să-l lăsăm să
moară.

IOANA. — O să așteptăm mult, se face
ziua și-o să dea cineva peste noi. (după
puțin). aD să nu-l lovești în cap Tudorache.

TUDORACHE. — (simplu) Îl innăbuș.

IOANA. — (apropiindu-se) Ai? Nu-
mai să moară. Mai bine strânge-l cu
hăerile pungii. Innoadă-i gâtul cum legi
gura la sac.

TUDORACHE. — (se lăsă în genuchi. Îl
apucă. Ioana se dă la o parte. Și-acoperi
fața. Bolnavul bodogănește. Tudorache

se ridică în sus, îngrozit). Nu-mi vine
fă Ioană, mi-e frică. (speriat). I-auzi.
Cine vine? (ascultă).

IOANA. — (ascultă) Nu-i nimeni.
Fosnește vântul în porumb.

TUDORACHE. — Nu, nu, am auzit eu
un glas, (ascultă).

IOANA. — (ascultă). Ți s'a părut. Nu-i
nimeni. (după puțin) Dacă mai aștepți
mult... ești un păcătos.

TUDORACHE. — Lasă-mă Ioană, la-
să-mă, îmi pierd mințile. Și de ce s'o mân-
tui, nu tot moare el. Și dacă moare nu-i
rămâne lui Lisandru. El n'o să fie al
nostru.

IOANA. — Dacă se face al dracului și
n'o mai ia pe Leana?

TUDORACHE. — Da.. așa-i... Acu ce-o
vrea sfântu. (se repede asupra bătrânul-
ui. Luptă grozavă, gemete). Are mâinele
înleștate.

IOANA. — Rupe-i cămașa la piept.

TUDORACHE. — Taci.. acum... (Bă-
trânul horcăie) L'am strâns. (speriat, îngrozit)
Apucă-i mâna Ioană că s'agață de
gâtul meu.

IOANA. — (i-ajută. Apucă mâna bă-
trânului) A murit?

TUDORACHE. — Așteaptă. Stai să se
scurgă tot viul din el.

(Incepe să se lumineze).

IOANA. — (plângând) Aoleoo te apucă
groaza. Cum i s'a bulbucă ochii. Hai
să fugim Tudorache. A murit, nu vezi
că i-a ieșit limba din gură.

(Se aude departe un huruit de căruță).

IOANA. — I-auzi.

TUDORACHE. — S'a sfârșit. I-am scos
punga. Ia băfu și desaga și la drum.

IOANA. — (la băfu și desaga și dă să
pece).

TUDORACHE. — Nu către sat. Innapoi
la târg. Să nu știe nimeni că ne-am în-
tors.

(Incepe din ce în ce să se lumineze.
Tudorache iese după nevastă-sa după ce
și-a mai aruncat o privire asupra mor-
tului).

Huruitul de căruță se aude din ce în
ce mai aproape. După câțeva vreme se
oprește și intră Lisandru).

PETRE CĂTUNARU

Scara se lăsă peste oraș în tapete m
de umbră. Poetul Eliazar înainta
ochii închiși pe strada pustie, ținând
brațe un violoncel. La porțile închise
iviră grupuri de copii. Poetul se opri
în dreptul unei case cu arhitectură
dievală și începuse să cânte...

Copiii răsăra de el, apoi plecară să
joace. Dar violoncelul se subția în m
nile poetului și se lungia, coardele
deșirată către cer ca niște ghome fe
mecate, în nenumerate coarde de argi
dincolo de colinele albastre...

Violoncelul poetului Eliazar deveni
harfă uriașă, pe care se plimbau m
nile lui extatice, cântându-și poezi
neînțelese. Inima lui doria ca sunet
să se oprească sub geamurile nepătru
se ale casei înalte, dar ele alunecau
mărgele de azur, pe coardele tremu
toare ce ondulau și vibrau fugind v
tiginos dincolo de ceruri...

Copiii își lăsară jocul și se apropia
Pe măsură ce se apropiau ei crește
chipurile lor deveneau grave și de-o
tă deveniți oameni, se culcară de-ali
gul drumului, ascultând... Deodată st
da se umplu de oameni. De prin ca
de prin cartiere îndepărtate cobor
grupuri, grupuri și fantome omene
se lăsară fără șgomot pe marginea d
mului, reculeși ca într'un templu.

Într'o clipă, orașul își închise por
și dete drumul tăcerii, care se risipi
pălării de mătase neagră, peste ges
rile și șoaptele oamenilor.

Încetul cu încetul, orașul împie
Numai poeziile muzicale fălăiau g
bite peste capetele oamenilor.

Pe chipul poetului Eliazar se răsfr
gea lumina cerească a cântecului. Ca
i se desfacuse de trup, din ochii lui
vinovați mergeau două șiraguri de
găciuni și mâinile plângeau înnebur
oamenilor.

Descompunerea propriei lui ființe
spira milă; și cântecul lui, din man
nea cerurilor se plecă și cerea iert
pe harfa de argint.

Și inimile oamenilor șovăiră o cl
și iertară. În clipa aceea, grupurile
ridicări, șoaptele și surăsurile alerg
pe străzi, trupul poetului Eliazar
regăsi, harfa dispăru, dar în locul u
fusese, se făcu vid, și vidul se estor
cu negru...

În mijlocul oamenilor, poetul Elia
înaintă și urcă în casa cea înaltă,
arhitectură medievală.

Când ajunseră sus, oamenii se re
siră, începură să rădă și să glumea

Pe măsuta scundă erau cupe inn
de argint, cu vinuri rare. Oamenii
serviau, își spuneau cuvinte de pri
nie.

La poetul Eliazar însă, nu se gă
nimeni. În jurul lui creșteau golur
riașe de piatră invizibilă.

O atmosferă de izolare se ivi într
și lume. Încercă de câteva ori să s
proprie de prietenia lor, dar nu is
căci oamenii îl ocoliau acum cu disp
Iertaseră, dar nu uitaseră. Cântecul
sesse de-asupra inimii lor și rămăsese
ceruri.

Poetul Eliazar era foarte singur.

Dar în jurul capului lui înflorise
cerc de azur, pe care nu îl vedea nim

SANDA MOVIL

Grădina lui Spire

de PIERRE MAC ORLAN

Umbră catedralei se proiecta pe pajiştea Domkirchhof, și fânețele dealungul unui râu sărăcăcios, cu apă tulbură, coborau până 'n Rin, întins alene între țărmuri turtite.

Sub teii înalți, tunși militărește, fete îmbrăcate albastru, trandafirii și alb, cu zorzoane la pantofi, adu-eau, în apusul unei zile frumoase, uiii odihnitori ai virtuților burgheze. Clipa le arăta frumoase și aeriene, ca pe niște libelule cu multe înleletniciri. Tații și mumele, sub umbrare, dovedeau că silvanul în furie, nu pândea la adăpostul crengilor, săutând pământul. Parcul oferea, în-jenu, asucunzișurile-i cinstite, fără urprinderi.

Ghemuit pe o bancă, în umbra mamei catedrale pe care luna plină o ăia cu foarfece în hârtie neagră, ci-eva cu înfățișarea onestă și tânăra u mâinile încrucișate pe genunchi, e uita la fetele înălțându-se în vârful picioarelor ca să prindă 'n rachețe, sus, mingile înaripate, cu panlici aurite.

Pe cât îngăduia întunerecul să ezi, insul era îmbrăcat cu eleganță. În tricorn îi acoperea peruca pudră; ciorapi albi prindeau pulpe frumos turnate. Omul făcea cu bastonul emne în nisipul aleii. Așintea pământul și vârful bastonului, și părea epăsător la svârcolirile duduițelor urgheze. Ce să mai zic, o atitudine esnădăjduită cu desăvârșire.

Gândurile singuratecului fură tururate de sosirea unui tânăr care găia, de mult ce alergase. Personalul, confortabil și el, se prăbuși pe canca de piatră, lângă melancolicul sător. Suspină. „Slavă Domnului, n scăpat”. Iși prinse fața în mâini, el dintâi își luă iarăș bastonul și scriserile în nisip curbe fără înțeles, la dreapta la stânga, întocmai ca a pendul.

— „Vai, Meinherr, gemu noul venit, mână la inimă, sufăr, sufăr mult, să cad pe brânci, Meinherr. Aplea-urechea, o să-mi auzi inima bând. Ascultă... ascult-o... Într'o bună sau noapte, o să-mi plesnească eptul... prea mult sufăr!”

— „Nu știu, Meinherr, răspuse cel lt, dacă suferințele matala sun, unte pe cât socotești. Sunt și eu încat de jar în adâncuri, și nu mă ai opresc la nenorocirile străine. ima nu-mi bate ca a dumitale; dar, lecându-ți urechea, poți auzi sânle șuerându-mi în tample. Într'o vinele peste fire întinse, au să se argă și atunci fi-va catastrofa ulți-i, pe care o aștept, împotriva că-ia zilnic lupt, ca un tejghetar.

Să uităm, Meinherr, reaua noastră artă și să privim, câtă vreme ne lăduște umbra, nevinovăția fe-șoarelor, cărora unii mai fericiți de noi, au să le dea prețul unui etam.

— „Oprește-te, zise omul cu ini- în dinți, ai vorbit de umbra?”
— „Vai!” zise omul cu baston.
Apoi, tăcere turburată de gura

domnișoarelor. Și în urmă, un glas matern chemă pe fetițele risipite.

— „Meinherr, îmi dau seama cât de cât, că aceiași soartă ne apropie”, zise omul cu inima bătaioasă.

Rochițele albe dispărură, îndrep-tându-se către un sunet depărtat de clopot, și nu se mai auzi decât frea-mătul frunzelor.

— „Poate că, — șopti cel dintâi

Scrisoare

Ți-oi scrie
cum n'a scris încă nimeni
dar ochii tăi
m'au privit jalnic

și-acum ninge... ninge.

Brățărilor-mi sună scriind
întocmai ca'n mers pe zăpadă
clopoștii murgului tău,
și gândul mi se afundă
în taina fulgilor
ce-ți stau poate prinși de pleoape.

Poteca mea e așa de albă...

Anină murgului de gât
clopoștii ca și altă dată
să vie ager prin zăpadă.

Și bună vreme
nu-ți mai spun;

eu sunt mereu cu tine.

FLORICA MUMUIANU

In noaptea Invierii

Bat inimi tari în piepturi de aramă.
Curg peste urbea îngropată'n flori
Chemări prelungi, ce'n uliți se destramă
Și sparg porți de vremelnice'nchisori...

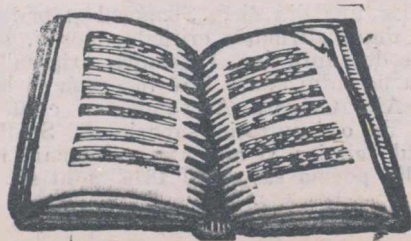
În albe stoluri cresc de pe pământ
Cântări către țăriile cernite;
Se strâng ca stropi de foc în templul sfânt
Steluțele din ceruri izgonite...

Cum stau în noapte liniștit și-ascult,
Au început pe rând să se strecoare
În casa mea icoane de demult
Și'n pragul meu apar cu stropi de soare...

Căci vin cu cântece necunoscute,
Ce alinând în orice colț pătrund
Și din unghere pân'acum tăcute
Ecouri moi de catifea răspund...

Din sbor s'abat și îngeri în cămară
Și'n cor acum înalță imnuri sfinte
Apare'n ușă ca un stâlp de pară
Hristos cel înviat în noi vestiminte!..

MIHAIL A. DUMBRAVA

ocupant, — nu știu ce amar mă în-deamnă la vorbă astă seară — poate că numele meu nu-ți spune nimic. Sunt Petre Schlemihl”.

— „Și eu, Hans Grühl”, declară celălalt.

Petre Schlemihl se ploconi și urmă: „Trebue să-ți spun că mi-am vândut Dracului umbra, par'că n'ai ști. Mi-am vândut-o din lăcomie într'o zi, la marginea mării, pentru că gologanul, pe care femeile îl simbolizează cu nesfârșită grație, mi se păru țelul oricărei sforțări omenești. O umbră nu-i mare lucru, când e să iscălești un contract. Am iscălit. Și umbra, mi-am pierdut protectoarea relilor apucături. Altă dată mă adăpostea umbra mea, precum astăzi umbra catedralei. Nu mai am adăpost împotriva-mi și viețuiesc umflând până la sminteală poruncile de fiecare clipă ale unei virtuți înebunite.

Scrupule prostești m'au depărtat pentru totdeauna de făptura pe care o iubeam. Nu-ți vinde umbra, Meinherr. Lângă ea, poți privi în față binele și răul, amestecându-le armonice. Fericirea nu există decât în amestecul priceput al acestor două principii. Un om fără umbră nu se dedă la speculații de asemenea soi”.

Hans Grühl, ascultând pe Schlemihl, se ridicase și umbra înfrigerat. Deodată, ieși din întunec și se arătă în lumină. I se văzu, neted, umbra, întinzându-se ca o piază nemăsurată, alături. Hans Grühl făcu un salt prodigios și se cufundă în întunec, iarăș.

— „Ai văzut?”

— „Ce?”

— „Umbra mea, nenorocitul!”

— „Ce noroc!” gemu Petre Schlemihl.

— „Noroc!” Hans Grühl rânji. O-dinioară, Meinherr, eram ca dumnea-ta: nu aveam umbră, trăiam și bine, și rău, pe lângă traiul meu de azi. Mi-a cumpărat-o și mie, al de ția cumpărat-o. M'am rugat de el, mai târziu, l-am înjurat, alteori, și, în cele din urmă, am mai făcut un târg, cu rezultatul pe care îl vezi acuma.

Mi-am luat înapoi umbra, zise Hans Grühl pe șoptite, în schimbul unui contract nou, cu semnătură de sânge, după obicei. De atunci, se agață de pașii mei, ca orice umbră cum se cade; dar, ia seama, la început am crezut, — astăzi știu bine, — că umbra asta nutrește împotriva stăpânului ei, planuri cumplite. Mă tem de umbra mea, Petre Schlemihl! mă tem de umbra asta agresivă și viclană. Se arată numai ca să mă ațâțe și să mă sugrume. Cel ce mi-a păstrat-o, a otrăvit-o și sălbătecit. Duc după mine un ucigaș tainic, pân-dește ceasul omorului, cântărește împrejurările prielnice ale atentatului, fie la raza lunei, fie la lumina vie a soarelui. Petre Schlemihl, să ne întoarcem la han, la noi, folosind umbra milostivă a caselor, mereu la dreapta... Am băgat de seamă... Meinherr, cu sau fără umbră, ne-am prăpădit viața”.

(Din volumul „Malice”)

Traducere de ELENA PROTOPOESCU

Din trecut

O! vis, ce-ai născut în azurul lui Mai,
Vis de iubire, molatic
Tu'nchizi strălucirea pierdutului rai,
Sub cerul Carpatic!

Tu, aurul holdei de suflet mi-ai prins!
De buză-mi amarul pelin;
De pieptu-mi, cu brâu-ți de slăcări încins,
Un greu mărăcin!

Pe ochi tu mi-ai pus ca să plângă oricând,
Cristalul din limpezi fântâni,
In trupu-mi, a macilor sânge vărsând,
Cu sacrele-ți mâini!

In giulgiuri de doliu nădejdea'mi îmbrac,
Aleg cu privirile'n jos,
Și-alături de mine se frânge pe lac,
Un chip de-albatros!

ARTUR ENAȘESCU

Henri Rochefort, celebrul pamfletar francez, provocat la duel de un scriitor cam certat cu gramatica, își formulă astfel condițiunile:

— Bine, primesc... dar ne vom bate cu ortografia!

Doamna Coruneb, o celebră femeie de spirit din secolul XVII, păstra până la adânci bătrânețe uimitoarea e. vervă satirică.

Intr-o zi ea făcu următorul compliment unei nepoate ale sale, prea fardată.

— Doamne, nepoțică dragă ce frumoasă mască ai pus!... Ți se zărește și fața prin dânsa!

Diogene fu întrebat de Alexandru cel Mare ce caută în cimitir. Filosoful răspunse:

— Caut oasele tatălui Mariei-Tale, printre cele ale slujnicei mele; dar sunt așa de amestecate că nu sunt în stare să le deosibesc!

Tristan Bernard finu, într-o zi, câtorva tineri literați o prelegere asupra modului cum trebuie să se comporte când își citesc operele în fața publicului. Le destăinui o sumă de trucuri impresionante, apoi încheie astfel:

— Înainte de toate să nu uitați un lucru. Când terminați cu citirea, să salutați publicul cu un gest și să plecați pe vârful picioarelor.

— Dar de ce pe vârful picioarelor?
— Ca să nu deșteptați pe nimeni din somn!

Balzac spuse lui Champfleury:
— Știi că îmi sămănași, foarte mult; sunt mulțumit pentru dumeavoastră de această asemănare!

Zenzis fu imputat că prea mult zăbovește cu facerea portretelor. Pictorul răspunse:

— E drept că-mi trebuie mult timp pentru facerea portretelor dar le și pictez pentru lungă vreme!

RUD. A. KNAPP

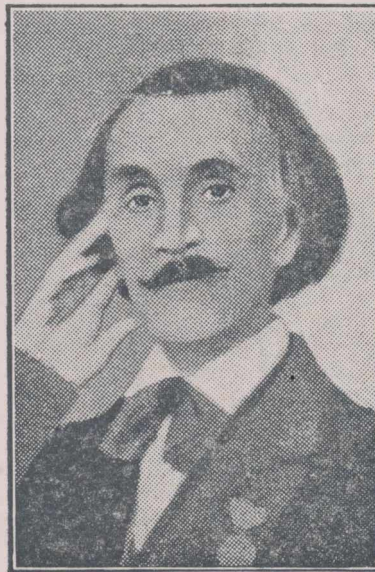
Grigore Alexandrescu

(1812 — 1885)

Gr. Alexandrescu a fost recunoscut de istoria literară ca cel mai mare poet român până la Eminescu. Deși în timpul vieții sale el nu s'a bucurat de popularitatea pe care a avut-o de exemplu, Bolintineanu în Muntenia sau Vasile Alecsandri în Moldova și în tot cuprinsul românismului; astăzi însă putem mai ușor să valorificăm opera acestui poet de mare talent. S'a născut în 1812 la Târgoviște în orașul unde văzuse lumina zilei Eliade și V. Cârlova. După ce urmează studii particulare în orașul său natal, trece la liceul Sf. Sava unde are de profesor pe I. Eliade Rădulescu.

Gr. Alexandrescu n'a avut fericirea să-și completeze studiile literare în străinătate, așa cum făcuseră toți fiii de boer de pe acea vreme, care aveau predispoziții pentru literatură sau știință.

În schimb însă, prietenia inimosului profesor francez Vaillant îl ajută să aprofundeze literatura clasică franceză pe care o cunoscuse și mai înainte în traduceri grecești. Influențat la începutul activității sale literare de romantismul francez (Lamartine) Gr. Alexandrescu devine mai târziu cel mai veridic reprezentant al clasicismului la noi.

GRIGORE ALEXANDRESCU

Această trecere dela influența romantică la cea clasică o face poetul prin intermediul lui Boileau, după ipoteza lui Pompiliu Eliade. Dar desigur această tranziție dela o școală literară la alta, poate fi datorită mai degrabă evoluției sufletești a poetului ce trece dela o perioadă de tinerețe literară la una de maturitate literară.

Gr. Alexandrescu trăește mai mult în conștiința românească ca fabulist, decât ca poet liric. E drept că în direcția fabulei ci a creat două-trei capodopere care deși sunt influențate de modelele maestrului tuturor fabuliștilor, La Fontaine, totuși prin originalitatea poetului român, trăesc independent de modelele lor; iar una din ele, „Toporul și pădurea”, după afirmația criticilor noștri, se ridică deasupra lor. Puternica originalitate a poetului apare însă în opera sa lirică. Aici Grigore Alexandrescu e stăpânit de o inspirație superioară. Sentimentul religios, și mai ales cel umanitar din poema sa „Anul 1840” sunt sim-

țiri nouă pentru generația poezilor români din prima jumătate a veacului al 19-lea. Prin ele Gr. Alexandrescu se ridică cu mult deasupra contemporanilor săi. Bine înțeles acest meri. constă în realizarea artistică a sentimentelor și nu în noutatea ideologică a lor.

De ce oare acest profund poet, care după cum am spus mai sus, a fost superior lui Alecsandri, nu a putut pătrunde în conștiința românească și nu s'a bucurat de o mare popularitate ca Bolintinești și le trimite lui V. Alecsandri.

Explicația se poate da în mai multe senzuri. Gr. Alexandrescu a fost prin excelență un gânditor profund. El a tratat de multe ori în poeziile sale teme ce nu erau în legătură cu frământările contemporanilor. În afară de aceasta, forma poeziilor sale era destul de greoaie și difuză. Contemporanii l-au respectat și i-au recunoscut talentul, dar nu l-au înțeles.

O altă ipoteză, admisă și de alții, că Gr. Alexandrescu, n'a cunoscut poezia populară și nu s'a inspirat din ea, vine să colaboreze și ea la celelalte acuze, dar în nici un caz, nu este cea mai principală. De altfel Gr. Alexandrescu a fost și el admirator al poeziei poporului și cu ocazia excursiei pe care o face la mânăstirile de peste Olt, culege cântece bătrânești și le trimite lui V. Alecsandri.

Când publicul românesc are prilej să cunoască poezia eminesciană atunci și Gr. Alexandrescu este înțeles și apreciat în adevărata lui valoare.

Generațiile dela 1840—1848 erau preocupate mai mult de faptele istorice, de evenimentele politice cotidiene și în acest sens poezia patriotică a lui Bolintineanu și Alecsandri, vorbea mai bine acelor suflete sbuciumate de soarta vitrigă prin care trecea țara lor.

GH. CARDAȘ

SPICUIRI BIBLIOGRAFICE

A. — OPERA, EDIȚII :

- 1) *Eliezer și Neftali, poemă tradusă din Florian. Poezii de ale d. Gr. Alexandrescu*, București 1832.
- 2) *Alzira sau Americanii, tragedie în 5 acte din Voltaire*, Buc. 1835.
- 3) *Poezii ale d. Gr. Alexandrescu*, Buc. Ed. Carcalechi, 1838.
- 4) *Poezii ale lui Gr. Alexandrescu*, Ediție completă, Iași Ed. Cantora foii sătești, 1842.
- 5) *Meropa din Volter*, traducere. Buc. 1847.
- 6) *Suventre și impresii, epistole și fabule*, Buc. Rosetti 1847.
- 7) *Meditații, elegii, epistole, satire și fabule*, București. Edit. Rasidescu 1863.
- 8) *Povești albastre, după Eduard Laboulaye*, Buc. 1873.
- 9) *Scrieri în versuri și proză, cu un portret și facsimile*, Buc. Edit. Sococ, 1893.
- 10) *Meditații, elegii, epistole, satire și fabule*, Iași Ed. Șaraga.
- 11) *Scrieri în versuri și proză*, Buc. Edit. Minerva 1902. Cu o prefață de G. Coșbuc.
- 12) *Poezii, epistole, satire, fabule, epigrame, traduceri, cu o culegere asupra vieții și operei poetului și însemnări de Em. Gârleanu*, Biblioteca p. toți, Buc. 1907.
- 13) *Poezii alese (Autorii români moderni cu o prefață de M. Dragomirescu*, Ed. Casei Școalelor, Buc. 1921.
- 14) *Scrieri în „Convorbiri literare” 1885-1886* pa. 801 sgg.

Clasicism și romantism

Critica și istoria literară, cele două discipline cu o delimitare atât de presă, au îndurat împreună din capul locului un destin foarte neprielnic.

Critica s'a simțit întotdeauna datoare „descoperii” geniale, iar istoria literară să „găsească” precursorii. Cea din urmă luând-o înaintea timpului, cealaltă ergând în susul lui au privit câteodată anifestarea artistică drept o regiune inieră, în care ar fi vorba să se facă ndagii norocoase. Aflarea punctului uptiv, a pasionat aceste două discipline mai mult de cât determinarea penistoria literară a ritmului într'o e-luție literară ce s'a scurs, sau de cât terminarea unei valorificări estetice ceace privește critica.

Găsirea precursorilor, spre pildă, e valabilă operațiune de istorie literară, r nu inventarea lor numai și numai re a spune altfel de cât alții.

E mult mai ușor să faci un lucru nou, cât să faci unul mai bun de cât alții.

De câțva timp se dă o luptă aprigă în anța cu privire la desemnarea ade- raturii precursor al romantismului: Rousseau sau Fénelon? Ia drept vorbind mai mult o intenție de a îndepărta pe Rousseau de la locul de „onoare” și de l aduce pe Fénelon, într'u cât uzur- rea făptuită de Rousseau trebuie ne- eptată. René Lote (De Fénelon à Rous- au" 1908) îl arată pe Fénelon ca izvor visului umanitar; Ernest Seillière e mal romantique, 1908) îl consideră Fénelon ca pe un sfânt precursor al mantismului; Henri Brémond (Apollo- e pour Fénelon 1911) ni-l înfățișează Fénelon ca pe un adevărat profet li- rar; iar Albert Chérel (Fénelon au VIII e siècle en France, 1917) crede că Fénelon era un spirit întors mai mult re viitor de cât spre trecut.

E vorba cu alte cuvinte de o erup- tine Fénelon, mai puțin violentă poate, cât aceea a lui Rousseau, dar în tot zul regulată și persistentă.

În ultimul timp Albert Schinz (Féne- n, critique litteraire, précurseur, pu- icat în Revue de Cours et conféren- s Nr. 7, 1926) încearcă să dovedească el romantismul „avant la lettre” al i Fénelon.

Albert Schinz susține, că prima idee, legătură cu întoarcerea sau reveni- a la sânel naturii a omenirii contra- cta sufletește de către civilizație, nu a lui Rousseau ci a lui Fénelon, care vre-o câteva decenii mai înainte sus- tinue aceasta în discursul său de re- pție la Academia franceză (1693). Re- nirea la natură, deși Fénelon este cel ntâi, care să fi susținut aceasta, apar- te totuși lui Rousseau, într'u cât acesta n urmă nu s'a mărginit numai să prin- ideea într'o formulă, cum au făcut alții cu mult înaintea lui Fénelon, ci ită opera lui Rousseau cu toate pro- emele, pe care le suscită, respiră sin- ritatea, goana după firesc și lupta în- triva acelei vieții scrobite de uzanțele otocolare a scriitorului curtean prin finție.

Cu toată glorioasa încercare a unora re a ajunge de derousseauizarea roman- mului, solitarul de la Charmettes ră- îne unul dintre pionii cei mai auten- i ai acestuia. Rousseau a fost cel ntâi, care a evadat din lanțurile po- te ale unei forme de viață ce o a- nînța să se înăbușe sub fardul sterp mincinos al unei atitudinii. Tot el este ela, care a spus că se apropie de o- ra lui Descartes ca de niște romane

I frivole și a blestemat cordial tot secolul al XVII-lea.

Fără să fi fost un poet, Rousseau inau- gurează, prin acea iluminare interioară, grație descinderii în propriul său eu, individualismul, una dintre cele mai crâncene cuceriri ale sîpiritului uman. El este primul teoretician al subiectivismu- lui, punctul genetic al romantismului în procesul său de exteriorizare estetică fi- îndcă dela Rousseau începe zidirea acelei mentalități cu adevărat nouă. Înainte de Rousseau pentru cei ce nu erau oameni simpli sau prea credincioși, viața era ca o întocnire savantă în care fiecare era che- mat să se amuzeze, fie tolnându-și su- fletul într'un confort alintat de un e- fort secular, fie contemplând de sub pe- ruță grație unui pas de menuet cu ace- iși privire rece ca și corectitudinea sau „regulele” unei opere de artă. Toți respirau viața filtrată prin rațiune și condusă de interes. Interesul și rați- nea erau cei doi pînteni ai vieții. Rous- seau aduce în locul acestora flacăra unui sentiment viguros, ce izvorăște din a- fundurile sufletului omenesc și care sparge formele de comprimare ale ex- presiunii din veacul al XVII-lea. În lo- cul stilului grav și simplu își face loc stilul tumultuos „care aprinde hârtia” pe care se desfășoară, după cum mă- rturisesc destinatarii corespondenței sale particulare.

Această mentalitate nouă a deschis ză- gazurile romantismului de mai târiu, nu ideafiunea sa estetică rămasă aproape aceeași ca și a veacului al XVII-lea, adică aristoteliciană în esența sa, cum era și a lui Fénelon.

Intr'adevăr în „Lettre à Monsieur Da- cier, secrétaire perpétuel de l'Acade- mie, sur les occupations de l'Academie” (cap. X Sur les anciens et les moder- nes), Fénelon constată, că cei vechi po- sedau simplitatea naturii și de aceea trebuie prețuiți, pe când modernii au mai multă eleganță și ingeniozitate, dar în tot cazul destulă superficialitate.

Pentru Albert Schinz, spre pildă, unul dintre restauratorii lui Fénelon, para- lelismul acesta ar avea următoarea so- luție: Romantismul însemnând întoar- cerea la natură, trebuie să iubim pe cei vechi, adică pe clasici, căci ei sunt mai romantici (op. cit. p. 596). Inferența e în tot cazul originală.

În artă, zice Fénelon, ornamentul să nu fie numai ornament, ci ornament na- tural. Îl ține de rău pe Racine pentru povestirea morții lui Hippolyt dela sfâr- șitul Phedrei. Coturnul, subliniază Fé- nelon, nu trebuie să altereze imitația na- turii adevărate. Are unele rezerve și față de Molière pentru unele abateri dela simplitatea clasică, mai ales când forțează natura și părăsește verosimilul.

Pentru Albert Schanz această conti- nuă invocare a naturii însemnează un element romantic.

E ciudat cum imitaționismul acesta al naturii, care constituie întreaga estetică a lui Aristotel, și care altoită cu ele- mente platoniciene devine estetica lui Plotin, ca și a tuturor eclecticilor, a Re- rașterii italiene, ca și a întregului veac al XVII-lea mai poate surprinde pe ci- neva astăzi, când e vorba de un adept al celor vechi în faimoasa „Querelle des anciens et des modernes”.

Nici Rousseau nu putuse părăsi aris- totelicismul estetic, pe care îl demon- strează necontent și în „Sur les specta- cles” sau „De l'imitation théâtrale” și în „Essai sur l'origine des langues” sau „Dictionnaire de musique”, ca să nu ne mai oprim la deseale sale reveniri din

Călătorul

La fiecare pas am sângerat
Sbătându-mă prin spinii din drumeaguri
Și-am năzuit mereu, ca fermecal,
Cu mersul meu cel aspru să străbat.
Tot altele și alte noi meleaguri.
Și nu mai știu mânat de care dor,
Pe lume-am fost eternul călător.

—Așa'mi fu dat—Ursita mea și-a ta e—
Tu ca și mine ești numai drumarul—
Un drum cu altul pururi se'ntretae
Și la răspântii suflete'n văpae
Ard dornice săși scuture amarul
Și'n drumuri noi tot altele se duc
Asemenea cu sufletu'mi haiduc —

— Lăsați un dor la fiecare spin
Și'n flori lăsați visări de-odinioară,
—Nu le-am putut păstra sârman străin—
Și-am auzit în urma mea suspin
Și trandafiri și spinii se usură
—Plângând tot merg și amintiri îmi torc
Și nu'mi stă în putere să mă 'ntorc,

—O, la 'nceput nădejtile cântau
Mereu 'nainte 'ndemnându-mi pasul.,
Curând rânile-mi multe sângerau
—Dar nu-i îngăduit pe drum să stau —
Și nu mi-a fost îngăduit popasul.
—Pe-obraji sudori și lacrimi se preling :
In suflet, vai, nădejtile se sting.

Și spun că drumu-aceia nu-i sfârșit :...
—„Ne vom trezi'ntr'o lume mai înaltă !”
Tot călător, în veci, neostenit ?
Mi-e somn și sânt atât de obosit !
Cum să mai merg și'n lumea ceialaltă ?
...Adorm curând... De-am fost pe lume /drept,
O, Doamne fă să nu mă mai deștept.

EUGEN VICTOR

acea uriașă corespondență ce ne-a ră- mas dela el.

Imitaționismul estetic este preconizat așa dar și de Fénelon și de Rousseau. Puritanismul protestant al lui Rousseau ca și catolicismul clerical al lui Fénelon îi făceau pe amândoi să nu admită în- fățișarea pasiunii imorale în artă.

Fénelon ca și Rousseau nu admiteau și blamau tragedia care înfrumusețează pasiunile funeste, care ne strică sufle- tele înduioșându-ne pentru o femeie ca Phedra. Aceasta nu l-a împiedicat pe Rousseau să scrie „La nouvelle Heloise” unde pasiunea este singura rațiune de a fi a omului.

Nu trebuie să uităm apoi că Rousseau și nu Fénelon spusese că obiectele utile considerate numai ca atare n'au nimic de împărțit cu opera de artă.

„Ca imitație nu trebuie să se exercite, de cât asupra obiectelor utile, aceasta e un bun precept de morală, dar nu o re- gulă poetică; căci există foarte răușite opere, al căror conținut nu rezintă nici un fel de utilitate, așa e „Oedip” al lui Sophocles. (Corespondența, scrisoarea LXXIX).

Mentalitatea sa nouă are străfulgerări de acestea, dar estetica tradițională în genere îl fură, fiind ajutată mai ales de puritanismul său protestant.

Fénelon, slujitorul bisericii este mai

ales cel mai inverșunat dușman al amărului profan.

„Le greci, scrie Fénelon „tragedia era independentă de amorul profan. Spre pildă, Oedip al lui Sophocles, nu are de loc această pasiune străină subiectului..

Racine a căzut în acest inconvenient compunând Phedra sa: el a făcut un dublu spectacol, adăugând Phedrei furioase pe langurosul Hippolyt în contradicție cu adevăratul său caracter. Ar fi trebuit să lase Phedra singură în furia sa... Dar cei doi poeți tragici ai noștri, care merită dealtminteri cele mai mari elogii, au fost târâți de curent; ei au cedat gustului pieselor romane, care prevalaseră. Moda aceluia „bel esprit“ agrementată cu dragoste orice împrejurare; toată lumea își închipuia, că era imposibil să înlăture plictiseala timp de două ore fără ajutorul vreunei intrigii galante; convingerea tuturor era că trebuie să te plictisești la un spectacol oricât de mare și de pasionat ar fi fost, dacă nu apare un erou languros, spre a întrerupe acțiunea... Racine care a studiat marile modele ale antichității, întocmise planul unei tragedii franceze a lui Oedip, după gustul lui Sophocles, fără a mai amesteca vre-o intrigă „posișă“ de dragoste, ci urmând simplitatea grecească. Un astfel de spectacol ar fi curios, foarte viu, extrem de rapid și deosebit de interesant; poate că nu va fi aplaudat; dar va mușca, va stoarce lacrimi, etc.

Autorul acestor rânduri este socotit romantic de către Albert Schinz.

A lua atitudine împotriva prețiozității contemporane clasicismului și a elimina dragostea din opera de artă în forma acelei „mièvrerie de Precieuses“, nu însemnează oare cel mai autentic clasicism, ba chiar cel mai pur clasicism grec?

Toate acestea însă constituie pentru Albert Schinz, elementele artei viitoare „et qu'on peut resumer en un mot; Romantisme“ (p. 601).

S'ar părea, că toată argumentarea profesorului Albet Schinz se rezimă pe o eroare inițială și anume, că nimeni nu ar fi văzut până acum raportul teoriilor emanând de la partizanii celor vechi cu teoriile întoarcerii romantice la natură și în felul acesta numai primul romantic oficial, Rousseau, să nu fi putut de cât să adopte formula imitaționismului în estetică.

François de Salignac de La Mothe-Fénelon, care a văzut lumina zilei într'un castel din Gasconia, ajunge repede grație condiției sale sociale și a însușirilor sale sufletești conducătorul „spiritual la Curtea franceză al acelei grupe de oameni alese din preajma ducelui de Chevreuse și de Beauvilliers și chiar a doamnei de Maintenon. La 38 de ani devine preceptoul ducelui de Bourgogne. Peste 4 ani e membru al Academiei, iar la 1695 după 2 ani, arhiepiscop de Cambrai.

Înainte de a fi numit educatorul ducelui de Bourgogne, Fénelon este convertit de către d-na Guyon la quietism. Doctrina aceasta, pe care d-na Guyon a explicat-o în „Moyen court et très facile de faire oraison“ consistă din renunțarea în cultul creștin la orice plastică procesională și la orice raționalizare teologică. Trebuie să simți atunci când crezi prezența lui Dumnezeu, care te cuprinde și te purifică.

Să nu încerci să ți-L închipui sau să-L înțelegi.

Fără rugăciuni cu glas tare, fără neliniști și eforturi ale spiritului să te împărțiești cu Ființa divină. Numai astfel sufletul despărțit de trup în timpul vieții aduce pe om într-o puritate absolută, când totul e tăcere și plenitudine în același timp. (G. Ascoli, Le dix-huitième siècle, 1924).

MENTIUNI CRITICE

A. COTRUȘ: *In robia lor*, „tipografia Corvin“, Arad, 1926.

Trăește în poezia d-lui Cotruș destinul unui leu din Numidia închis în cușca cu gratii a unui circ roman. Sau, ca să coborâm, cu acvilele în Dacia, soarta unui vultur pleșuv priponit pe stânca de gală a unui parc seniorial. Sau, de oarece am amintit de vulturi și nu suntem chiar așa departe de Caucaz, un soi de Prometeu, devorat de propriile-i năzuinți:

*Ca pe-o pâine caldă mi-am mâncat
în lungul drumurilor: inima...*

e, cu ecou de antichitate, un vers dintr'una din poemele așa de tipice, ale lirismului d-lui Cotruș: „Mi-am deschis ferestrele spre toate orizonturile“.

ARON COTRUȘ

Această patimă peregrinantă, care alcătuia și fondul anteriorului său volum de „Versuri“ constituie și leit-motivul acestui nou volum. Cu deosebirea că la accentele de aspirație din trecut, precum acele tentaculare apeluri din „O plecările, plecările“..., în volumul de față, poetul se oprește și se apleacă puțin peste ochiul

Fénelon este câștigat pentru această propagandă, pentru care părea un discipol predestinat, grație misticismului doctrinei făurite din tandreță înfinită și absolută puritate, întrucât firea sa tandră dar poate și vanitatea onenească; suplețea dar și seducțiunea însușirilor sale literare, de care nu era străin, îl făceau să nu renunțe la o glorie spirituală, dacă nu a sa proprie, cel puțin a bisericii din care făcea parte.

Quietismul acesta a fost socotit grație întoarcerii către propria ta ființă prin interiorizare, nu prin formalism dogmatic, ca un prim element romantic, iar Fénelon, un precursor.

SCARLAT STRUȚEANU

de fântână al acestui destin, în taina căruia trimite câteva lumini indiscrete.

Din acest examen al sufletului, d. Cotruș realizează câteva poeme de dialectică genealogică, am spune, în care retorica d-sale împrumută accente din cele mai patetice.

Și iată, atunci, începând așa de neliniștitor poema liminară a volumului: „In robia lor“:

*Cc tainice, străvechi, nebiruite, vii
[porunci*

haine

*Se războiesc în trudnicele-mi vine,
De nu găsec un loc în care să mă simt
la mine?*

Și peste această întrebare, altele acumulate, ca treptele de piatră ale unui trecut pe care iscoditoare răvnă a poetului năzuiește să urce spre cunoașterea de sine:

Au fost străbunii-mi hoți de cai?...

Au fost ciobani pribegi,

Stăpâni, fără hârtii de stăpânire pe

[pământul

țării întregi?...

Au fost haiduci năpraznici, ei,

Ce-și prlungesc acum, pe drumuri fără

[zări

Prin pașii mei,

Sălbaticile bucurii

Și sbuciumul vieții lor vijelioase și

[pustii,

Și aspra răvnă de-a fi slobozi...

Și neînviul dor de-a pribegi?!...

Sătul de ale șesurilor bucurii mărunte,

Când ure pe munții lor, mă simt un

[munte...

Și acest orgoliu al poetului, din ultimile două versuri și permanenta preocupare de sine și necurmata năzuință către obârșiile originare către cetatea de piatră a strămoșilor, revine ca un gând alintat, de ne-numărate ori în versul său în aceeași poemă programatică:

Și merg, și merg, și merg,

Pe cărări înguste spânzurate pe

[prăpăstii

Pe unde au trecut aprinși de prea

[neogoiat

belșug de sănătate,

Sau cu plete de argint,

Ducându-și viața în cuștile din brâu,

În vremuri de demult — străbunii...

sau în o alta, din aceeași spiță: „Spre culmi“:

O munte, tu biserica, moșia, casa mea,

Pe culmea ta'n nemărginire mă desmăr-

[ginesc...

Acolo sus, stingher,

Respiră trupul meu și sufletul

De-asupra legilor de fer,

De-asupra sbuciumului pământesc...

Vorbeam la început de soarta unui vultur priponit. Și d. Cotruș, surprinde tot tragicul acestei situații: Această năzuință, acest elan de ascensiune este — în fond — și el tot o robie. Căci printr'însul vorbește imperativul tuturor atavismelor, a căror

tiranie neutralizează sufletul personal al descendentului. Poema se și sfârșește cu un tablou a cărui ingeniositate nu o pot îndeajuns sublinia. El este de o grație cu atât mai accentuată cu cât deschide în roca acestor versuri dure, corola unui zâmbet feminin :

*Frumoasa mea de fiecare gând,
Vrăjitoare palidă de patimi,
Mă vei putea tu oar'opri din drum pe
totdeauna ?!..*

*Ori poate mă vei opăci, doar de-azi pe
în mâine*

— Stăpân și rob vremelnice —
*Ca pe străbunii-mi furtunatici vre-o
hanghiță
oacheșe, 'ndrăcită,
La răscrucile primejdiilor mari,
La hanurile chefurilor lor păgâne ?!..*

Intrebări, mai la urma urmei, naturale :
Căci un rău prin alt rău se scoate și demonul peregrinației n'ar putea fi biruit decât de vreun „dimon” de femeie. Samson aspiră, în chip firesc după Dalila. Care ar fi câștigul acestei substituiri de robii, iată o întrebare gratuită.

Poetul trebuia să și-o pue ca să sfârșească admirabil o poemă de felul ei, aridă, Căci numai schișată această probabilitate și fantoma restricției ancestrale apare :

*Din fund de vremi un crunt străbun se
uită lung și mustător la mine,
Ca dintr'o cadră de'nlunerice
De pe-al veacurilor zid nefermuri,
fferic...
Codrii se frământă parcă străbătuți de
milioane de vedenii...*

Însă oricât de încheată și de interpretabilă ar fi această poemă programatică, nu trebuie să nedreptățim și celelalte aspecte ale poeziei d-lui Cotruș. Desigur d-sa este unul din cei mai unitari poeți de astăzi, a cărui personalitate o desprind dintr'o sută. Nu înșeamnă însă că această unitate de temperament nu oferă și varietate.

Sunt, întâiu, în poezia d-lui Cotruș calde accente de umanitate, o comuniune dela sufletul său la sufletul anonim, o nevoie de a se da, de a întinde „oricând și ori-cărui” o mână albă de frate sau o înțelegătoare privire pentru anonimul — ocaș? rege detronat? nebun? martir al dragostei de oameni? — ce trece drapat în mantia misterului său :

*O, l-am simțit cum trece sigur de
îubirea-mi,
Pe sub privirea-mi ostenită și frățească,
Ca pe sub o nevăzută poartă de triumf...*

Sunt apoi admirabile miniaturi, pasteluri simbolice, în care excelează d. Cotruș, precum a „firului de iarbă”, a „mărului” sau acel tablou al „Copăcelului” pe locul unde a fost un codru uriaș odinioară :

*Ca la un prieten așteptat mă uit pierdut,
la el...
Și cum mă uit, orbit și beat de soare,
Aud și văd par'că prin vremuri
In freamăte prelungi titanica pădure
vuitoare...*

Sunt apoi imagini din pustă — o altă specialitate a robustului său temperament poetic — ca în acea cochetărie a mănzelor :

*Din când în când în față-mi s'opresc...
Și — majestoase,
Dulci mă privesc, asemeni femeilor
frumoase...*

Sunt, în cele din urmă, ca o urmare fi-

rească a neastâmpărului vagoabnd, poeme de regret în marginea celor 20 de ani și a trufiei lor, când nu te-ai apleca semeț din cale afară „nici pentru a ridica de jos un sceptru de împărat” ; pe tema „tineretei”, sau în ritm de romanță, tema mai generală a zădărniceii, care dela Ecclesiast și până astăzi, a fost cântată, pe felurite strune :

*Iu neguri aleargă în șuierare prelungi
Trenuri ce nici când nu poți să le
fajungi,
Gânduri ce nici când nu poți să le
falungi...*

*Și tu'n așteptare nu simți și nu vezi
Cum gara se'ngroapă în grele zăpezi,
In albe, și triste, și moarte zăpezi,*

*Un clopot în nopțile răsună amarnic...
O, ce mai aștepți, tu copil ulițarnic...
Totu-i zadarnic, zadarnic, zadarnic...*

Însă „copilul ulițarnic” pe care-l glorifică întreaga poezie a d-lui Cotruș, e prea mult strănepotul acelor pribegi păstori, pentru ca să nu-și înceapă din nou, — neobosit Ahasver — peregrinația în ciuda tuturor avertismentelor și a vârstelor :

*Văd calea înainte-mi în prăpastie căzând
Și totuș,
Lacom calc
Și într'acolo merg...*

Transhumanță ancestrală, tiranică, în robia căreia d. Cotruș se complace dar pe care și-a atenuat-o, robind-o la rândul-i în poeme de o necontestată vigoare.

PERPESSICIUS

CURIER BIBLIOGRAFIC

AGATHA GRIGORESCU : *Muguri cenușii*, tip. „Răsăritul”, 1926.

Autoarea „Armoniilor Crepusculare” iubește manifestul în versuri — fie și cu prețul tăgăduirii lui. A fost mai simplă sau mai dramatică soarta apostolului Petru care s'a lepădat de Iisus? În primul volum, autoarea mărturisea un cult pentru „vechii autori” — în timp ce poezia d-sale schișă câteva veleități picturale. În „Muguri cenușii” va fi vorba — după manifest — de „simțire trudită” pe care autoarea o va exprima cu „o pană muiață în tristețe”. La dreptul vorbind, sunt în aceste versuri nenumărate teme elegiace, deci triste, se vestejesc iriși, crizanteme, răsar — fierbinți mărgăritare — lacrimi, etc., etc. — însă toate aceste atribute au o rezonanță infundată, ceva din soarta mugurilor bătuți de brumă. Se pare că d-soara Agatha Grigorescu nu și-a deslușit încă un drum al său propriu. Dacă în prima plachetă erau vizibile influențe minulesciene, în aceasta o împletire diversă, în care din nefericire, anume accente, vin parcă dela Bolintineanu și confrați :

*Căci visul, soare,
E pentru unit,*

*Întreg limanul
Isbăvitor,
Fără de visuri
Prea-i tristă viața,
Prea suntem numai
Lut pieritor...*

Din când în când, în tehnică și în scepticismul dominant, sunt pare-se influențe din poezia de resemnare a d-lui Densușianu. Cred însă că tot pastelul e, deocamdată, coarda d-sale :

*Magia blânelor amurguri
S'a prins de ramuri și de flori.
Într'o risipă de culori
Ard înălțimile pe ruguri.
Prin cercuri albe de argint
Își plimbă Dunărea nevia,
Ducând în unde nostalgia
Atâtor ceasuri ce ne mint.*

Sau cine ar putea contesta o anume grație presimțirilor din „Primăvara” ! Impresia totală e însă deficitară.

Sunt cărți care se sfârșesc — citite — prea repede ! Sunt însă, altele, care nu se mai termină. Sau într'o formulă mai practică : concentrare și iarăși concentrare. Concentrările premerg mobilizării și acestea războaielor.

AL. NEGURA : *Sărmanul pescar*, versuri, tip. Corvin, Arad, 1926.

Propriul — dacă se poate spune de pe acum ! — versurilor d-lui Al. Negura este imagina, fie simplă, fie desvoltată în simboluri.

Niciuna nu se ridică însă la acea fericită imagine a crinului :

*Potir de ceară,
Când te aprinzi în nopțile cu lună,
In straturi adumbrite din grădini,
Ești parcă un Iisus printre măslini,
Când s'a rugat în noaptea de pe urmă,
Ca o fantomă albă 'ntre ruini.*

Cum însă fantazia nu este lotul d-lui Al. N., imagina îl vizitează foarte rar. Cât pentru restul poeziilor d-sa trebuie să evite reminiscențele, în special cele din poezia d-lui Cotruș :

*M'am dărâmat, incendiind iluzii,
M'am risipit ca fiecare vânt...
Și din podoba omului, sunt astăzi
O umbră încătușată, de pământ.*

HORIA PETRA-PETRESCU : „*Meșterul Nicu*” (Povestire din viața pictorului Nicolae Grigorescu), (Bulet. 39 al desp. Sibiu al „Asociațiunii”) Sibiu, 1926.

În paginile modeste ale unui buletin al „Astrei” d-l H. P.—P., a cărui activitate culturală, — ca secretar al „Asociațiunii” din Sibiu, ca redactor al revistei „Transilvania”, ca publicist neostoiat și iscusit alcătuitor de calendare este din cele mai lăudabile, povestește în chip de „lectură pentru șezătorile literare, la sate și orașe”, din viața pictorului Nicolae Grigorescu. Sunt începuturile dela Agapia, cu prietenii duioase și mai ales cu stăruitoarea muncă a pictorului care nu se gândește decât cum să plece la Paris să se desăvârșească. Lecție de energie, povestire e o utilă lectură pentru popor.

EUGENIU SPERANȚIA : *Sub nimbul familiar*, Ed. libr. Diecezana (Bibl. Semănătorul), Arad.

Sunt în acest volum două soiuri de istorioare. Unele cedând intenției morale — un naufragiat al vieții salvat de talismanul unei cărți, un maniac colecționar de chibrituri, — povestiri stângace

toemai din pricina axei de subînțeles pe care le-o împlântă autorul. În schimb, ce naturale, simple și pline de poezie, acele schițe, mici poeme în proză, scrise fără de vreun gând ascuns, precum „În fața necunoscutului”, cu alarma vrăbiilor în fața ferestrelor tainice sau, mai ales aceea admirabilă ironie din „Bustul de marmoră”, conversiunea unei soții care comandă bustul răposatului ei soț unui sculptor în brațele căruia și cade: „Iar maestrul o aștepta. Soția bustului de marmoră nu era însă de marmoră. Era caldă și brună; ochii ei aveau scântecieri și pleoapele se plecau ades, acoperindu-i cu gene lungi. Obrajii erau netezi ca marmora... Numai vâlul negru ce-i cădea din creștet amintea că e soția bustului de marmoră...” Și sfârșitul: „Și când prima sărutare scrie și subliniază cece maestrul bănuia, cece femeia presinția, vântul intră iar prin perdele și răpind colțul voalului negru din creștetul ei, îl ridică și acoperă fața imobilă a bustului de marmoră...”

Să nu vadă...

Iar urechea uriașă de gips, de deasupra uși par'că a eșit din părete să asculte liniștea atelierului...”

Suntem în plină ficțiune și e cu mult mai bine.

PERP.

11 Aprilie, 1854: S'a născut la Galați poetul Ioan Nenițescu.

1881: A murit junimistul Lascar Ciurea.

1907: A murit cunoscutul folklorist Sim. Fl. Marian.

12 Aprilie, 1884: C. Esarcu a fost ales membru corespondent al Academiei Române.

13 Aprilie, 1813: S'a născut artistul dramatic Costache Caragiale.

14 Aprilie, 1866: V. A. Urechia a vorbit la Ateneul Român din București despre „Literatura spaniolă”.

1867: C. Stăncescu a vorbit la Ateneul Român despre „Rafael. Rolul său în istoria artelor”.

1884: Apare la Sibiu ziarul „Tribuna” sub conducerea lui Ioan Slavici.

15 Aprilie, 1896: Apare în București revista „Epoca literară” sub conducere lui I. L. Caragiale.

1904: Apare în București revista „Linia Dreaptă”, condusă de Demetrius.

16 Aprilie, 1869: Apare în București ziarul politic și literar „Troian” condus de B. P. Hașdeu.

1902: A murit Ioan Kalinderu.

1916: A murit nuvelistul N. Gane.

17 Aprilie, 1829: Apare în Iași o circulară litografiată cu titlul: „Înștiințare despre gazeta românească din Eși”, prin care se anunță apariția revistei „Albina Românească” întemeiată de Gh. Asachi.

1842: S'a născut în București publicistul Teodor Văcărescu.

1896: A murit la Craiova nuvelistul Traian Demetrescu.

Cărașul

CÂNTECUL DE MAS.

Făurare voinic, mai repede roata !..
Cârlanii se frâng a spaimă și dor
Le cântă pădurea 'n urechi și gloata
Chervanelor pline, fi plânge a milă din zbor.

Mai repede roata, nu-i vreme de mas.
Mulți-v'om conace la 'ntors. Ne-adastă
La han rubiniu 'n ciob de lut ars,
Și-n ușă trup pârguit de nevăstă.

Mai repede roata !.. Văzduhul se darmă
In colb de cremene des și-n scântei.
Zăvoii deschid ochii umezi și larmă
Spre lună... In brumă-i coboară mai grei.

Și noaptea cum crește — spre cumpeni — mai grea
Și-n suiet a gol de prăpastii curg eu.
Simt bine cum norii se bagă — perdea
De tristeță, desprinsă din cer pe sufletul meu.

CĂRAȘUL BOLEȘTE.

Cum vin pe drum de seară zvoniri de zurgălăi
Și cântece de poștă, harapnicele bat...
Mă 'ncearcă chiote și ca 'n răcoarea de prin văi
Adorm cu fruntea la fereastră 'n pat.

Mă prind jucând în palmă caiele ruginite.
Și când în loc, de frig, în perini să mă strâng
Eu mă destind în noapte, de-adulmec un ropot de copite
Pierdut pe undevă și, mueratic, plâng.

Vinaț amar deschide florilor obraz
Pământul crește sevă și mădulare vii
Când eu, încercuit de flori mirositoare în pervaz
Și dezbrăcat de lut, mă pierd printre stafii.

ȘTEFAN LILIAN HARJEU.

Venus, steaua cea frumoasă

— Astronomie și contemplare —

*In alte lumi Pământul nostru
Luțește noaptea ca o stea...*

Dacă cititorii întregii poezii, ar fi reținut cel puțin aceste versuri, de sigur că steaua cea frumoasă ce începe să strălucească pe vremea aceasta pe cerul dimineții nu ar mai fi fost obiectul de neexplicabilă curiozitate al tuturor trecătorilor. Am fi știut acum că steaua mult strălucitoare nu este decât Venus, planeta mai tânără decât Pământul nostru, și care are nemărginita putere de a scoate din indiferența lor față de tot ce nu e lumesc, pe preocupății trecători, ce au fost văzuți zile la rând, ridicându-și ochii câteva clipe spre a privi minunata planetă-ștea.

Dacă sora cea mică a pământului ar purta și ea o omenire, aceștia vor fi privind și ei în serile frumoase cu cer senin, o strălucitoare stea de un albastru încântător, mereu întovărită de umila-i sclavă, Luna? Fericirea aceasta, pe care poetul versurilor de mai sus pare a o împărți tuturor lumilor, a fost vitregă cu Venus.

Ca și cum ar vrea să-și adăpostească frumusețea ei neasemănată, zeița frumuseții, Venus, întruchipată în stea, s'a învăluit pentru mult timp de acum înainte, cu un gros și nepătruns val de nouri. Dacă ea va fi purtând o omenire, aceasta este și va fi multă vreme lipsită de imagina soarelui bi-

nefăcător, de splendoarea unui cer înstelat scântecilor de frumusețe, și de priveliștea celor două stele tovașe, ce pribegesc mereu nedespărțite în jurul marelui astru: pe cea mai

PLEIADELE

strălucitoare, trăește o umanitate prea puțin umanitară, o omenire ce nu știe decât să se războiască, să se certe și să nu cunoască nici cele mai

elementare lucruri din știința cerului. Dacă oamenii de pe Venus ar fi mai buni, nu putem ști noi; urmașii noștri de peste câteva zeci de veacuri vor putea ști. Ceeace știm acum cu siguranță este că steaua cea frumoasă ce apune acum mult în urma soarelui, și întârzie așa dar pe cerul nopții, e o lume ca și Pământul. Vălul de nouri ce-i acoperă fața, va fi multă vreme marele obstacol pentru câștigarea unor mai multe noțiuni.

Călătorind în jurul astrului cel mare, nu departe de noi, dar mai aproape de el decât planeta noastră, Venus, prin întârzierile sale pe cerul nopții, a fost privită cu deosebită atențiune de toți, cei ce s'au învrednicit să-și ridice ochii către cer. Astrologii Asiriei și Caldeei, păstorii Libanului și preoții Egiptului i se

Ce-a scris Caragiale?

III. COMPLETARI.

Mi se va obiecta, însă, că — fără voință — Caragiale, care a murit destul de tânăr, s'a oprit numai la cele 3 volume amintite, necolecționându-și restul operelor, deși și acestea ar fi de valoare egală sau aproape egală cu unele dintre cele considerate definitive. Ne găsim — fără îndoială — în fața unei serioase obiecțiuni care, însă, trebuie cercetată cu multă atențiune, căci ea readuce pe tapet chestiunea postumelor în genere și — odată cu ea — pe aceia a postumelor lui Caragiale, îndeosebi.

Chestiunea nu-i așa de simplă cum s'ar părea sau cum — greșit — a fost rezolvată de unii istorici literari. (Vezi atâtea colecțiuni de postume: Eminescu, Caragiale etc.). Ea prezintă un îndoit aspect: nu constituie o crimă publicarea operei inedite a unui artist — cu atât mai mult a celeia cunoscute odată prin intermediul revistei sau gazetei — dacă aceasta nu este inferioară celei considerate bune de autor. Cu totul altfel se petrec lucrurile când ea păcătuște și se depărtează — prin prea multe cusururi — de cea dintâi. În acest caz — nu o salvează nicio scuză — cu atât mai puțin aceia de a fi fost adăpostită odată pe paginile vreunui periodic, fragmentar.

E o întâmpinare pe care o ofer tuturor acelor cari au mers prea departe în chestiunea postumelor, chiar ale lui Caragiale, publicând sau năzuind să editeze extrase de spirit ocazional și efemer din coloanele *Moftului român* sau ale altor periodice cu caracter personal și polemic.

Deaproape cercetare însă a tuturor postumelor lui Caragiale nu ne îngăduie această singulară încheiere.

Faptul de a găsi printre ele opere de valoare neîndoioasă (ca: *Pastrama trufanda*, *Kir Ianulea*, etc.) ne conduce spre o a II-a și anume: și postumele lui Caragiale (ca — de altfel — acelea ale oricărui artist al cuvântului) trebuie adunate, colecționate și publicate, dar numai după ce vor fi fost judecate, apreciate și valorificate cu gust și pricepere literară.

Astfel stând lucrurile și postumele lui Caragiale trebuie triate: hotărât însă că această sfântă obligațiune îi revine unui estet — în adevăratul înțeles al cuvântului, singurul în măsură să completeze opera definitivă a marilor iluminați ai imaginii.

Din nenorocire și la noi lucrurile sunt departe de a se petrece astfel. O

singura care are sorți de existență, este prea mult îndepărtată de lumea veșnic acoperită de vălul înnourat, pentru ca să mai aibă drept luceafăr pe Venus. Acolo, Pământul nostru este privit cu aceiași ochi cu cari privim noi pe Venus: planeta noastră este luceafărul lumii învecinate.

I. IONESCU-ORION

goană continuă și nenorocită se dă — și la noi — în sensul desmornării celor mai enigmatice rânduri ale marilor dispăruți, ajungându-se, în felul acesta, la volume monstruoase ca acela al lui Eminescu, editat, încă din 1908, de marea cassă „Minerva” — în măsură să distrugă sau numai să dezorienteze, să întunece sau numai să mortifice mult încercatul gust al publicului cetitor odată cu renumele artistului.

Că aproape la fel s'au petrecut lucrurile și cu Caragiale — cercetarea de față o va dovedi.

Intr'adevăr editura românească a adăogat — în timp de 15 ani — la opera lui Caragiale încă 6 volume și anume:

1. La 2 ani înainte de moartea genialului scriitor apare, în editura Soc. anonime „Adevărul” volumul de valoare necontestată: „Schife nouă” coprinzând următoarele 18 bucăți:

Chir Ianulea; Mamă; Pastrama trufanda; Partea poetului; Dumineca Tomii; Monopol; Cronică de Crăciun; Antologie; Greu de azi pe mâine; Identitate; Meteahnă; Așa să mor!; Repaosul duminical; Țal; O conferință; Ion; Calul Dracului; Făt-frumos cu moț în frunte — în care se reliefează aproape toate calitățile marului Caragiale. Nu-i mai puțin adevărat însă că nu toate bucățile din această colecțiune trebuiau publicate. Faptul neretipării lor de însuș Caragiale o confirmă. Iată ceeace ne face să considerăm acest volum ca postum — deși a apărut în timpul exilului de bună voce al lui Caragiale în Germania.

Cu el trebuie să înceapă — prin urmare — verificarea și valorificarea postumelor lui Caragiale.

PAUL I. PAPADOPOL

MENTIUNI CRITICE

vor vorbi în numerile viitoare despre:

ȘTEFAN I. NENIȚESCU: *Ode italice, poezii.*

V. DEMETRIUS: *Norocul coanei Froasa, nuvele.*

G. TALAZ: *Soare, poezii.*

ALFRED MOȘOIU: *Striana, teatru.*

CATON THEODORIAN: *Stăpâna, teatru.*

RAMIRO ORTIZ: *Italia modernă.*

LIVIU REBREANU: *Apostolii, teatru.*

I. GHEREA: *Studii critice, vol. IV.*

GALA GALACTION: *Piatra-din-capul-unghiului, scrisori teologice.*

ALEX. LASCAROV-MOLDOVANU: *În grădina lui Naș Mușat.*

B. NEMȚEANU: *Antologie, poezii.*

TUDOR VIANU: *Fragmente moderne.*

Nebuloasă în spirală M. 51 din Căminii de vânătoare.

închinau ca unei zeițe. Astronomii Heladei au ghicit că cele două stele strălucitoare ce apar una dimineața, cealaltă seara în așa fel în cât nu se văd niciodată amândouă, nu sunt decât cele două înfățișări sub cari se arată planeta plină de mister: *luceafărul de dimineață și luceafărul de seară* nu sunt decât una și aceeași stea. Flammarion, cel ce a cântat atât de mult frumoasa planetă, a numit-o „Venus, steaua dimineții” și „Venus, steaua serii”. Bătrânul astronom a murit cu dorința neîmplinită: el vrea ca să-i studieze cât mai aprofundat curiosul fenomen, una din multiplele frumuseți ale acestei planete: reflexul strălucirii ei pe apele liniștite ale mării. Atunci când întârzie mult după Soare, lumina ei devine atât de puternică în cât, pe lângă umbra ce o face lucrurilor de pe pământ, razele ei sunt reflectate de apa lină a mării sau a lacurilor, sunt ondulate în mii de reflexe ce-ți dau impresia unei feerii.

Să fim mândri că nicio altă omenire nu se mai bucură de aceste frumuseți. Omenirea planetei Marte,

Pe marginea ultimelor expoziții (Otrăvuri circumstanțiale).

Autocritica e blestemul, pe care Dumnezeu, ziditorul, l'a aruncat — gelos — în sufletul creatorului om, rivalul Său.

Vai de artistul, scutit de această cumplită învrăjmășire cu Dumnezeirea!
Inconștiența este o altă față a geniului.

...Dosul geniului.

Sunt rari inconștienții cari ratează în viață.

Mai rari, încă, acei cari ratează în artă.

Arta este pentru inconștient, ceiace, pentru scoborătorul decrepit al unei îndepărtate noblețe, este pielea de vișel: permisul de frecvență — și ascensiunea — în societate.

Societatea?

O babă răncedă, cărcia îi place să se pareze cu perucă, artiști, pietre false, moștenitori de titluri glorioase — și sâni de cauciuc.

Așează o anume categorie de indivizi în fața naturii.

Ei vor surâde, strălumiți de o dobitocească satisfacție.

Pentru aceștia, universul începe, hotărât, aici — și se isprăvește, fără zmințeală, dincoace.

Tot ce văd ei, există.

Și nu există decât numai ceea ce văd.

Sufletul lor nu se poate prefăra dincolo de hotarele vizibilității.

Cugetul lor nu poate nici pătrunde, nici bănuși poezia înaltă a luminilor, cari străjuiesc mai departe de cât bătaia simțurilor noastre.

Dintre aceștia se recrutează artiștii neobosiți, neînfricoșați, fericiți până la moar-

te — și harnici, ca uzinele vaste, cu zgomot greu și gol.

Altă seamă de oameni — afectând o scărba teoretică pentru autenele receptivități omenești — scrutează natura cu un ochi sumbru și fruntea cătrănită.

Ei țin — cu funeбрă încăpățănare — să descopere în cele mai nevinovate aspecte, cheia de aur a cunoașterii absolute.

Dar le scapă grația zborului de rândunică.

Cântecul emeraldului de pe pajiste, nu-i alintă.

Tremurul înfiorat al frunzelor de plop, în amurgul toamnei, nu le strecoară'n suflet nici o doină...

Dintre aceștia se ivesc artiștii, în producția penibilă a cărora, incoherentă și desmădulată, nu'ți va fi îngăduit să cauți o vibrație sufletească — ci o idee.

Ei sunt plodul rațiunii.

Arta lor: ecuație.

Și astfel s'a răscut snobul: din nehotărârea între arta celor dină' și celor de-al doilea.

Pe artistul de rasă, îi este peste putință snobului să-l descopere.

Afară de cazul când artistul e, în viață, eroul, cu răsunet planetar, al unei ultra rafinate aventuri pederastice.

Dealtminteri, snobul de azi nu mai e snobul de altă dată: un dandy.

În prezent, snob e majoritatea mulțimii parvenite.

Ea face un singur animal, cu multiple calități contopite: inteligență de maimuță, locvacitate de cacatoș și lăcomie de câine, prost corcit.

Iată pentru ce, nehotărârea ei în artă se sfârșește, de cele mai adese ori, tragic — ca și povestea câinelui dintre cele două jertfelnițe.

În adevăr, eia, undeva, în Asia, trăia odată un câine între două temple, ce se afau despărțite printr-o gârlă mare.

La vremea jertfelor, prindea a'late toaca, să vestească credincioșii.

Într-o zi răsună, deodată, și toaca templului de pe ist mal și toaca templului de pe malul celălalt.

Cănele sări în gârlă, spre templul din față, nădăjduind că acolo va căpăta mai multă hrană.

Dar, la mijlocul apei, se răsândi, și, luptându-se cu valurile, o porni îndărăt — însă iar cugetă că tot mai bine ar fi dincolo și din nou întoarse calea.

Așa, căzându-se el să se dumirească unde anume i-ar fi ospătarca mai a cătării — pieri, înghițit de multul apelor turburi.

N. N. TONITZA

EXPOZIȚII

Cartea Românească — Marin George-scu.

Căminul Artelor „Regina Maria“ — George Dimitriu.

C. Petrașcu (18 Aprilie — 16 Mai).

Mozart — Lazăr — Hugo — Poitevin Scheletti — Kotzebue.

Alexandrina Ion Ghica

S'a stins din viață în vârstă de 96 ani și a fost înmormântată la Ghergani, prințesa *Alexandrina Ion Ghica*, aceea care a fost pentru omul de Stat, scriitorul și economistul veacului trecut *Ion Ghica*, o tovarășă ideală. Despre marile ei însușiri scrie d. profesor *Ion Bianu*, în *Vit-torul*, din 7 Aprilie 1926.

„Răposata a fost una din cele mai distinse figuri ale înaltei societăți românești din a doua jumătate a secolului trecut. Căsătorită cu *Ion Ghica* la 1847, a urmat toate agitățile mișcări ale ilu-strului ei soț: Agent diplomatic la Constantinopol al Revoluției noastre dela 1848. Guvernator și Prinț de Samos în timpul războiului Crimeei, când legase relațiuni străne cu diplomația franceză și mai ales engleză, unul din principalii organizatori ai lui 11 Februarie 1866, Prim-Ministru și Ministru la deosebite departamente, Ministru plenipotențiar la Londra în vremuri grele, Director și regenerator al Teatrului Național.

În toată această activitate variată și neobosită în serviciul țării și peste tot locul soția lui *Ion Ghica* stălucea lângă dânsul prin cultura ei aleasă, prin talentul ei artistic deosebit, căci era o mare pianistă a vremii sale, prin farmecul conversației și prin dulceața caracterului. Toate aceste daruri personale făceau din salonul ei un loc plăcut de întâlnire pentru diplomați și oameni de cultură străini și români.

Emigrații noștri în Turcia după 1848

Buletin bibliografic săptămânal *)

de AL. SADI IONESCU

2 RELIGIE. TEOLOGIE.

Cristescu (Dr. Gr.). — Sinteze etico-sociale. Sibiu, (Tip. **Dacia-Traiană**), 1926, 111 p. Lei 40.

Scriban (Arhim. I.). — Sfânta Evanghelie. Cele patru evanghelii în una singură cu scurte însemnări lămuritoare și tâlcuiri. București, **Ancora**, [1926], 294 p. Fig. Lei 80.

32 POLITICĂ.

Iorga (N.). — Les origines et l'état actuel des nationalités dans la grande Roumanie. Conferință ținută la 21 Februarie 1925 comitetului francez pentru Societatea Națiunilor. București, (Tip. **Cultura Națională**), 1926, 18 p. Lei 15.

Stoica (Vasile). — In America pentru cauza românească. București, (Tip. **Universul**), 1926, IV—84 p. Lei 20.

34. DREPT. LEGISLAȚIE.

Alexandrescu (Themistocle). — Dați libertate comerțului. Memoriu în chestiunea abrogării Legii pentru înfrânarea speculei ilicite, prezentat d-lui Președinte al consiliului de miniștri și șefilor de partide. București, **Sfatul economic**, 1926, 12 p. Lei 10. Biblioteca Sfatului Economic nr. 5).

Pella (Vespasien V.). — La criminalité collective des états et le droit pénal. Deuxième édition précédé d'une enquête internationale. Bucarest, (**Impr. de l'Etat**), 1926, CLXXXVI + 360 p. + errata.

Hamangiu (C.). — Codul civil adnotat cu textul art. corespunzător francez, italian și belgian cu transmiteri la doctrina franceză și română și jurisprudența completă de la 1868—1926. Cu colaborarea în cecece privește Doctrina și Jurisprudența mai recentă, a d-lui N. Georgian. Vol. IV (Art. 1532—1914). București, **Univer-**

sala, Alcalay & Co., 1926, VIII + 681 p. Lei 400.

Codul rus de procedură civilă tradus de Luca Brânză din nou revizuit și colationat de Vespasian Erbiceanu. Ediția II. București, **Ministerul de justiție**, 1926, XV + 312 p. Lei 150.

Mateiu (Dr. I.). — Dreptul bisericesc de stat în România întregită. Regimul general al cultelor. București, **Tip. Cărților Bisericești**, 1926, 103 p. Lei 40.

39. OBICEIURI. FOLCLOR.

Gorovei (Artur). — Partea Sufletului. Ur. vechiu obicei juridic al popoului român. Fălticeni, (Tip. **J. Bendit**), 1925, 17 p. Lei 10.

Obert (Franz). — Rumänische Märchen und Sagen aus Siebenbürgen Gesam-melt und ins Deutsche übertragen. Mit vergleichenden Anmerkungen von Adolf Schüllerus. Hermanstadt, **W. Krafft**, 1925, 125 p.

6 ȘTIINȚE APLICATE.

Gaudet (L.) & **J. Métaire**. — Metoda de cercet vestminte pentru dame. Cel mai perfecționat sistem de învățământ practic și teoretic de modele

*) A se vedea tabloul clasificățiunii zecimale în numărul I.

Cronica muzicală

Concertul basului Istratty. (Sala Ateneului, 27 Martie 1926)

Dacă în privința compoziției muzicale eatorii frumosului sonor românesc apar lorați de felurimea genurilor și școlilor tre care sunt înclinați, fie sub înrâurirea studiilor, fie sub a temperamentului căruia, în privința artei cântului dovedim în țara noastră o diviziune categoric partită. Înțelegem: o parte, cea mai are, din cântăreții români ca produse artistice și slujitori ai școlii italiene — *l' canto*, iar cealaltă parte, câțiva cântăreți numai, ai școlii franceze — *bien re*. Ponoasele pe care istoria și estetica uzicii le atribuie fiecăreia din aceste două clasice școli de cânt, numai arare-i le pot înlătura cântăreții noștri. Le vartă și ei, adesea conștiinței de neajururile școlii de care depind, dar cu orgolul faimei pe care aceeași istorie și estetică muzicale trebuie să recunoască celor

doi școli. Bine'nțeles, că pentru ceea ce ar fi să însemneze caracteristicul vocal românesc în materie de artă a cântului, am avea nevoie de o adaptare la eufonia verbului nostru a elementelor potrivite de virtuos *bel canto* și spiritual *bien dire*. Nu vedem însă ivindu-se o asemenea preocupare printre cântăreții români și din această pricină, credem, limba română este ocolită și dată la o parte din programele concertiştilor noștri. Preferăm, totuși, limba originală a pieselor, decât slujirea eufonismului limbei române de care se fac atâta de des vinovați cântăreții români.

Basul Istratty, generoasă natură muzicală și dibaci faur de emoțiuni sonore, aparține școlii franceze; nu numai teoretic, ci de fapt, prin întreg felul de manifestare al artei cântului său. Mai mult chiar, Istratty, care este și un abil mântuitor al condeiului, mărturisește într'unul din articolele sale asupra artei cântului, (*Muzica*, Anul I nr. 4, pag. 146) o oarecare deconsiderare pentru școala italiană: „Nu am avut vreodată aface cu școala italiană, poate spre fericirea mea, dar în tot cazul nu cred că urmând principiile ei, aș fi ajuns la astfel de rezultate”. În cântul lui Istratty nu întâlnim deci, niciunul din efectele de virtuozitate și artificiu vocal de *bel canto*.

Mecanismul său vocal pornește dela articulația cuvântului franțuzesc, dela știința „du bien dire”, a declamațiunii lirice pentru a obține pe această cale un maximum de expresiune patetică. Dar astfel pusă discuțiunea, este firesc să stabilim că metoda aceasta de cânt nu este aplicabilă în aceeași măsură și cu aceleași rezultate la oricare piesă de muzică vocală. Istoria muzicii distinge lămurit oscilațiunile înfățișate de raportul dintre vers și vers, de împerecherea poeziei cu muzica, dealungul evoluțiunii artei, din care și rezultă, de fapt, o parte din diversele genuri de psalmodie, imnodie, recitativ, arie, chanson, lied etc. Compunerea programului lui Istratty arată că artistul nostru nu este strein de asemenea preocupări. Afară de Händel, din care a cântat două piese în franțuzește, niciunul din autorii

înscrși pe programul concertului său n'ar putea fi tratați din punct de vedere vocal, fără concepția unuia din compozitorii contemporani francezi, *Reynaldo Hahn*, de două ori cuprins în programul lui Istratty: „...je suis toujours l'ennemi du chant qui ne se préoccupe que de la virtuosité vocale; je ne puis admettre qu'une voix, même belle et bien conduite, puisse se passer long-temps de l'élément intellectuel ou sentimental”. Astfel, bogatul pogram de muzică aproape în întregime franțuzească (*Debussy, Février, Franck, Hahn, Duparc*) a fost executat de Istratty într'o serioasă preocupare de stil, cu un foarte distins bun gust în interpretare și într'o fericită dispozițiune vocală. Ordinea așezării pieselor pe program a avut darul să sporească neconținut și progresiv interesul auditorului, pentru ca apoi, la sfârșit, aplauzele numeroase și entusiaste să înduplece pe concertist să mai cânte încă trei piese în afară de program. Mai stăpân ca ori când pe mijloacele sale vocale și mai conștient de estetica artei sale de cânt, Istratty constituie o legitimă mândrie a artei franțuzești în țara noastră. Il dorim mai mult aplecat spre ce este sau poate fi al nostru în arta pe care o reprezintă!

G. BREAZUL

REVISTE

□ GANDIREA (VI, 2 Martie). Din poema d-lui T. Argeșki: „Cei doi orbi” o strofă biblică:

— Mântuitorule! strigară cât putură.
Trimite orbilor căutătura,
Spintecă gloata cu cuvântul
Că ne strivesc bolnavii și ne ceartă,
Și poruncește a cădea pământul
De pe lumina ochilor — pe moartă.

Iisus întinse mâna și
S'a luminat lumca de zi.

Poemele d-lui Lucian Blaga: „Ioan se sfâșie în pustie” și „Somn” aduc între altele și intenții de rimă. Dar mai ales sugestive imagini:
Noapte întregă. Dănuiesc stele în iarbă.
Se retrag în păduri și peșteri potecile.
Cornicul nu mai vorbește,
buhe sure s'așează ca urne pe brazi,
In întuneric fără de martori
Se liniștesc păsări, sânge, țară
Și aventuri în cari veșnic recazi.

de vestminte de ori ce formă, de ori ce conformație și de ori ce stil. Tradusă în românește de D. Teodorescu. Paris, [1926], 207 p. Fig. Lei 1000.

7 ARTE.

Line (II). — Pictura în Țările-de-Jos. Din „Filozofia artei”. București, **Universala**, Alcalay & Co., [1926], 96 p. Lei 10. (Biblioteca pentru toți No. 137—137 bis).

ăghiceanu (Virgiliu N.). — Palatele lui Constantin Vodă Brâncoveanu din Doicești, Potlogi, Mogoșoala. Craiova, (Tip. **Ramuri**), 1926, 49 p. Fig. Lei 150.

8 LITERATURĂ.

agomirescu (Mihail). — Știința literaturii. Fasc. VII Estetica literară (cap. IX și X). București, **Institutul de Literatură**, [1926], p. 283—336. Lei 25.

I. LITERATURĂ ROMÂNĂ.

c) Roman. Nuvelă.

padat-Bengescu (Hortensia). — Lui Don Juan în eternitate... București, **Universala**, Alcalay & Co., [1926], 212 p. Lei 30.

Boureaul (Eug.). — Povestiri de pe dealuri. București, **Casa Școalelor**, [1926], 323 p. Lei 50.

Tătărescu (Ștefan). — O țară însângerață. Craiova, (Tip. **Scrisul Românesc**), [1926], 186 p. Lei 50.

Teodorescu (Dem.). — Sub flamura roșie. București, **Adeverul**, [1926], 272 p. Lei 100.

III. LITERATURĂ STRĂINĂ TRADUSA.

Mirbeau (Octave). — Nebuna. Traducere de Const. A. I. Ghica. București, **Adeverul**, [1926], 63 p. Lei 6. (Biblioteca Dimineața Nr. 56).

Zola (Emile). — Dragoste și decădere (La confession de Claude). Roman. Traducere de Const. A. I. Ghica. Ediția III-a. București, **I. Negreanu**, 1926, 127 p. Lei 20.

Zola (Emile). — Spovedania unui tânăr (La confession de Claude). Traducere de Ion Pas. București, **Cugetarea**, S. Ciornei & P. C. Georgescu, [1926], 162 p. Lei 28.

Dostciewsky (T.). — Crimă și pedeapsă (Rascolnicoff). Traducere de Mihail Canianu. Vol. II. București, **Librăria Nouă**, Carol P. Segal, [1926], 454 p. Fig.

Lazarevici (Lazar K.). — „Werther”. Traducere după original de C. S. Constante. Cu o prefață de N. Batzaria. București, **Adeverul**, [1926], 77 p. Lei 6. (Biblioteca Dimineața Nr. 50).

9 ISTORIE. BIOGRAFIE.

Gobineau (Contele de). — Renașterea. Scene istorice alese. În românește de A. Toma. București, **Ancora**, [1926], 270 p. Lei 60.

Pârvan (Vasile). — Dacia la Troia. București, (Tip. **Ion C. Văcărescu**), 1926, 16 p. Fig.

Purișkevici (V.). — Cum am ucis pe Rasputin. București, **Adeverul**, [1926], 115 p. Lei 10. (Biblioteca Dimineața No. 54—55).

a) Biografie

Marinescu (Dr. Gh.). — Viața și opera lui Charcot. București, **Academia Română**, 1925, 22 p.

Vâlsar (George). — Povestea vieții lui Vasile Alecsandri. Sibiu, Editura „Asociațiunii”, 1926, 48 p. Fig. Lei 5. (Biblioteca populară a „Asociațiunii”. Anul XVI, Nr. 133).

E C O U R I

REDAȚIONALE

□ În numărul viitor vom publica informațiuni în legătură cu premiul de proză „Universul literar”. Comisiunea își începe lucrările imediat după Duminică Tomii.

SCRITORII

□ **Fragmente moderne**, e titlul volumului de eseuri literare, pe care îl publică d. Tudor Vianu, în editura „Cultura Națională” (preț 80 lei). Volumul — asupra căruia vom reveni detaliat — cuprinde următoarele studii: **Cultura estetică**. — **Dispariția artei**. — **Expresionismul**. — **Notă pe marginea litografiei lui Ed. Munch: „Camera mortuară”**. — **Note asupra cubismului**. — **Trei plastici** (Th. Pallady, O. Han, I. Teodorescu-Sion). — **Ch. Baudelaire ca poet sentimental**. — **„Mișcarea Tinerimii”**. — **Duminică germană**. — **Personalitatea lui M. Eminescu**. — **Ideile estetice ale lui Titu Maiorescu**. — **Spiritul nou în estetică**.

□ A apărut în colecția „Cartea Vremii” (ed. Fundației Culturale Principele Carol): **Introducere în Sociologie** de d. Mihai D. Ralea.

□ S'a pus sub tipar și va apare în „Biblioteca Semănătorul” (ed. librăriei Diecezana, Arad): **Masca Timpului**. Schițe de critică literară de d. Tudor Vianu.

□ **Dem. Teodorescu**, autorul romanului **În cetatea idealului** dă o continuare în noul său roman: **Sub flamura roșie**.

(continuare la „Reviste”)

În somn sângele meu ca un val
Se trage din mine
Înapoi în părinți.

D. Matei Ion Caragiale începe un roman: „**Craii de la Curtea-Vechi**”; bine corădușă și interesantă tema din „Cheltuețile de îngropăciune, nuvelă de O. Creangă, o mică dramă la îngroparea unei mame, din participarea uneia din surori ajunsă față de noapte a Bucureștilor. Despre „St. Francisc și arta vremii sale”, serie d. Alexandru Marcu. Un admirabil articol recapitulativ: „Prienții Dicționarului” serie d. Emanoil Bucuța. În restul sumarului: despre revistele de provincie, d. Cezar Petrescu; **Conica literară** de d. Tudor Vianu, **Cronica religioasă**, d. Vasile Băncilă, **Cronica plastică**, d. Oscar Walter Cisek, **Drama și Teatrul**, d. Ion Marin Sadoveanu și **Cronica externă**, d. Eugen Titeanu.

□ **PASUL VREMII** (I, 1 April) este în primul rând, o revistă de principii, de probleme. El va căuta să opună tradiționalismului rural, unul urban: „Pentru noi nodul chestiunii noastre sociale stă la orașe; de aici va pleca viața nouă, atât în politică cât și în cultură. Mai mult; însăși organizarea satelor ca și ntroaga așezare agrară, trebuie întreprinsă pe temelii financiare. De aceea mișcarea noastră agrară își așteaptă deslegarea tot de la orașe. Iată de ce frământările orașelor ridică azi problemele, care stau în centrul vieții noastre obștești și asupra cărora noi vom ținea privirile mereu ațintite”.

În cadrul acestui crez mărturisit în program, scriu d-nii **St. Zeletin**: „**Agonia tradiționalismului rural în cultura română**”; **D. Drăghicescu**: „**Neoliberalismul**”; **Mih. Manoilescu**: „**Organizarea votului universal**”.

Contribuții literare de d-nii: **V. Voiculescu**, **I. Pillat**, **Al. Claudian**.

□ **IUMEA** (II, S. I, 1 Aprilie): evocative „**Primăveri de altă dată**” de d. Mihail Sadoveanu; versuri de d-nii: **Mihail Codreanu**, **G. Topârceanu**, d-soarele **Otilia Cazimir** și **Ștefania Zottoviceanu**.

Din poezia d-lui Tudor Arghezi: „**Închinăciune**” acest sfârșit pentru începuturile nefalsificate ale artei:

Necunoscând hirtie și cerneală,
Cântecul nostru se naltă cântat
Iar nesfârșitul vieții nu era stricat
De un canon, un scris, o zugrăveală.
„Unde porcezi?” rosteam la despărțire
Și arătam cu brațul în apus,
În miază-zi, prin aburul subțire
Ce-l risipea cădelnița de sus,
În miază-zi, în miază-noapte,
Pe patru drumuri largi ale fapturii
Veneau cu noi, de-asupra-ne, vulturii
Și ugerii, alături ai vitelor, cu lapte,
Necăutând în turle și n orașe
Unde se nscamnă timpul cu-o bătaie,
Soroacele stau scrise în stelele urmașe.

Și ne simțeam acasă, sub cer, ca'ntr'o
jodăie.

□ **VIAȚA LITERARĂ** (I, 7—8, 3 April) publică o covorbire cu părintele **Gala Galaction**. E o caldă orașune pentru supremația spirituală a bisericii:

„Isus Cristos este cu noi, în toate zilele până la sfârșitul veacului. Este cu noi ca Dumnezeu cel vecinic. Cuvântul Tatălui; este cu noi prin sălășuirea în Biserică și prin călăuzirea Sf. Duh; este cu noi, ntreg, Dumnezeu și om. A putut să se înșele Mântuitorul? Ne-a făgăduit el lucruri pe care nu poate să le îndeplinească? Au crezut oare și au mărturisit deșertăciuni Sfinții părinți și cele șapte Sinode Ecumenice?..”

Stăi acum și te socotește: Când Mântuitorul ne îndreptăzează, despre Biserica sa, „că porțile iadului nu vor birui-o” putem noi să credem că iadul a biruit-o, fără să ne lepădam de Christos și de credința în dumnezeirea lui? Numai un strein de credința creștină, numai un dușman al lui Christos poate să privească biserica drept operă omenească, supusă păcatelor înșelăciunii și caducității. Un strein sau un dușman, dar nu un discipol al Mântuitorului”.

Literatură, proză, versuri și cronici publică d-nii: **Ion Pillat**, **V. Voiculescu**, **I. Valerianu**, **Gh. D. Murgu**, **G. Murnu**, **Al. Lascarov** moldovanu, **I. Gr. Oprisăan**, **Vladimir Streinu**, **Al. Bădăuță**, etc., etc.

□ **PROPILEE LITERARE** (I, 2 1 April) revista de sub conducerea d-lor: **Romulus Voinescu** și **Ion Foti** aduce cronici culturale, artistice, literare, economice, politice etc. și literatură, de d-nii: **I. Minulescu**, **Nestor Urechia**, **Ion Foti**, **Șt. Bezdechi**: o scenă din **Plutus** de Aristofan, **Aurel Savela**, **B. Cecropide**, etc.

VOX POPULI

□ Am publicat sub acest titlu, în n-rul trecut o scrisoare a unui grup de cititori din Craiova, care reclamau scrieri de **Ion Minulescu**. Înscrând epistola, am înțeles să raliăm redacția și să dăm invitației aerul unui imperativ democratic.

Dar iată că în adăstarea celui așteptat, primim o altă epistolă în cuprinsul următor:

„Rugăm nu comiteți eroarea de a publica versuri de d. Ion Minulescu. Perdeți toți cititorii: credem că veți însera rândurile noastre, la aceeași rubrică de ecouri”.

Un alt grup de cititori din Craiova.
Epistola la care s'ar putea obiecta, cel puțin următoarele: 1) „pierdeți toți cititorii” e desigur hiperbolic. Pentru că cel puțin pe cei ai grupului ce-l reclamă pe d. Ion Minulescu, nu-i vom pierde; 2) **D. Ion Minulescu** ne-a făcut cinstea să publice în mai multe rânduri în revista noastră. Cum se face că nici măcar pe cititorii

grupului ultim din Craiova, nu i-am pierdut? Dar poate că totul e numai o glumă a unui farsor îndrăgostit de literatură. Și pentru această pasiune i-am dat gânduirea cuvenită.

Pentru că anonimul — sau anonimii neștri corespondenți, nu ne vor sili să credem că nu cunoșc situația literară de astăzi și locul de frunte pe care-l dețin d. Ion Minulescu.

Iar dacă e caz de indoială — ne-am oferit să scriem despre literatura de astăzi și diferitele ei aspecte.

DIN STRAINATATE

□ La Florența comisia executivă a văderea stagiunii de operă care începe la Politeama în luna Mai s'a adresat marilor instituții financiare din oraș obținând imediat câteva zeci de mii de lire subscripție.

□ **Edouard Estaunie** dela Academia Franceză, autorul romanelor „**Le Ferment**”, „**La vie secrète**”, „**Le Labyrinthe**”, „**L'Épave**”, „**L'Appel dela Route**”, a fost ales președintele societății scriitorilor francezi.

□ Anul acesta se va ține la Veneția un nou festival muzical internațional asemenea celui de anul trecut.

Se vor reprezenta o mulțime de opere vechi ca „**L'Amfiparnaso**” de Orazi Vechi, „**Socrate cel închipuit**” de Paoliolo, etc., precum și lucrări moderne între care „**Căsătoria**” de Strawinski.

□ Comisiunea pentru pregătirea sărbătorii centenarului romantismului în Franța a adoptat proiectul lui **Emil Fabre**, care prevede pentru anul 1927 o expoziție a lucrărilor „pre-romantice” la Biblioteca Națională la muzeul Victor-Hugo și reluarea la Comedia Franceză a lui „**Cromwell**”. Pentru anul 1930 proiectul adaptat prevede o expoziție a romantismului fără nici o restricție organizată de **Luvru**, Biblioteca Națională, Muzeul de arte decorative, muzeul Victor-Hugo, și va cuprinde manuscrise, cărți, picturi, sculpturi, deseme și estampe.

□ Ultimul număr din „**Les nouvelles litteraires**” publică un interesant articol asupra „**Fraților Serapion**” semnat de **Vladimir Pozner**, unul dintre cei 12 membri ai acestei grupări care a îmbogățit cu lucrări prețioase literatura rusă de după război.

„Ca și frații lor imaginari (din povestea lui Hoffman) — scrie Pozner — serapionii ruși nu erau legați decât prin prietenie. Printre ei sunt romantici și futuriști, bolșevici și oameni fără nici o credință politică. Deviza lor era: „Fiecare cu toba lui”.

Dintre ei mai cunoscuți azi sunt poetul **Tikonov** și romancierii **V. Chklovski** și **I. Ivanov**. Membrii grupului s'au împrăștiat în toate părțile lumii, fie din cauza credințelor politice, fie a foametei.

INSTITUTUL

DE CULTURA ITALIANA

□ **Domnul profesor Dr. G. Marinescu**, în urma și a insistențelor depuse de către **nu merosul public** care nu a încăput în sala Fundației Carol I la prima d-sale conferință despre **Opera lui Lombroso Concepțiile lui și despre Geniu și Crimă și Școală de Antropologie Criminală**, a bine voit să accepte rugămintea Institutului de Cultură Italiană de a rosti — pentru a doua oară — savanta d-sale conferință cu titlul de mai sus și însoțită de proiecțiuni luminoase în sala Fundației Universitare Carol I, în ziua de Duminică 11 Aprilie, ora 5 seară.